

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

ปริญญา

วิจัยและประเมินผลการศึกษา

การศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู: กรณีศึกษา
โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

The School Administrator's Roles to Promote the Teacher for Doing Classroom

Action Research: Case Study Soi-Anax (Karnchanaphisak 2) School, Khet Saimai,

Bangkok Metropolitan

นามผู้วิจัย นางสาวอัญชลี มนูญเลิศกิจ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์พิกุล เอกวารงกูร, ค.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ยวสันต์ ทองไทย, กศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดารัตน์ สารสว่าง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กาญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู : กรณีศึกษา
โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนานิก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

The School Administrator's Roles to Promote the Teacher for Doing Classroom
Action Research: Case Study Soi-Anax (Karnchanaphisak 2) School,
Khet Saimai, Bangkok Metropolitan

โดย

นางสาวอัญชลี มนูญเลิศกิจ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

พ.ศ. 2552

อัญชลี มนูญเลิศกิจ 2552: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัย
ในชั้นเรียนของครู: กรณีศึกษาโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม
สังกัดกรุงเทพมหานคร ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์พิกุล เอกวรางกูร, ค.ด. 104 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม
การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัด
กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา แบบกรณีศึกษา โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต
พฤติกรรมของผู้บริหารและครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล
ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
แบ่งออกเป็น 1) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยใน
ชั้นเรียน โดยการส่งครูให้เข้ารับการอบรม หรือเชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ มีการจัดอบรม
สัมมนา ทั้งภายในโรงเรียน และกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ต
2) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการนิเทศ
การติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจแก่ครู 3) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้แก่วิจัยในชั้นเรียน โดยกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่วิจัยใน
โรงเรียน มีแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ สำหรับการสืบค้นข้อมูล 4) บทบาทของผู้บริหารใน
การส่งเสริมงบประมาณ โดยฝ่ายบริหารจะเป็นผู้แจ้งให้กับครูที่สนใจทราบ 5) บทบาทของ
ผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านแผนการสอน
งานวิจัยในชั้นเรียน และสื่อการสอน 6) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าใน
ตำแหน่ง อันเป็นความก้าวหน้าในอาชีพของครู 7) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้
ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน นำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารมีการสร้างข้อตกลงร่วมกับครูผู้ทำวิจัยว่า
การทำวิจัยต้องทำไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน
ให้ดียิ่งขึ้น

Anchalee Manoonlertkit 2009: The School Administrator's Roles to Promote the Teacher for Doing Classroom Action Research: Case Study Soi-Anax (Karnchanaphisak 2) School, Khet Saimai, Bangkok Metropolitan. Master of Education (Educational Research and Evaluation), Major Field: Educational Research and Evaluation, Department of Education. Thesis Advisor: Miss Pikun Ekwarangkool, Ed.D. 104 pages.

The purpose of this research was to study the school administrator's roles to promote the teachers doing classroom action research in a case study at Soi – Anax(Karnchanaphisak 2) School, Khet Saimai, Bangkok. The case study was by interviews, behavior observation of the administrator and classroom action research teachers, and studied from documents. Data were analyzed by content analysis.

The research results revealed that the school administrator's roles to promote the teachers doing classroom action research and were as the following. 1) The school administrator's roles promoted the knowledge and ability of classroom action research teachers by sending them to train or invite experts to discuss. There were training seminars within school and other divisions including how to use the internet. 2) The school administrator's roles promoted the attitude of classroom action research teachers by observing, continuously following tasks, and giving them willingness. 3) The school administrator's roles promoted the facilities to the classroom action research teachers such as knowledge center and data-base for searching. 4) The school administrator's roles promoted the budget by Administration Division which notified the teachers. 5) The school administrator's roles promoted the work publication of classroom action research teachers on the lesson plan, classroom action research, and instructional media. 6) The school administrator's roles promoted the ranking advance as career progression. 7) The school administrator's roles promoted the classroom action research teachers which brought the research results used for developing the students' quality more and more, and for solving problems and using self-engagement to solve those problems rather than praying.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.พิกุล เอกวรางกูร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.วสันต์ ทองไทย กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ประธานการสอบ และพ.ต.หญิงวรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์เป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์และการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และคณะครูทุกท่านในโรงเรียน ซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้การต้อนรับและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย ขอขอบคุณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่ออภิรักษ์ มนูญเลิศกิจ คุณแม่ประจวบ มนูญเลิศกิจ คุณตา คุณยาย และพี่ชาย ผู้เป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย ที่ได้ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนการศึกษาและการวิจัยของผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนทุกคนของผู้วิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้เสมอมา

ประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่ บพุทริและคณาจารย์ทุกท่านซึ่งเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาให้ผู้วิจัย

อัญชลี มนูญเลิศกิจ

เมษายน 2552

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2)	9
วิจัยในชั้นเรียน	15
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	18
การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
การเลือกกรณีศึกษา	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม	48
ขั้นก่อนเข้าสู่สนามวิจัย	49
ขั้นเข้าสู่สนามวิจัย	49
การแนะนำตัว	49
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์	50
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากเอกสาร	51
การตรวจสอบข้อมูล	51
ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	55
ผลการวิจัย	56
อภิปรายผล	74
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย	81
ข้อเสนอแนะ	83
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	86
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก เครื่องมือสำหรับการวิจัย	91
ภาคผนวก ข ตัวอย่างบันทึกภาคสนาม	95
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลบุคคล	12
2	ข้อมูลนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,235 คน จำแนกเป็นเป็นชั้นอนุบาล 250 คน ชั้นประถมศึกษา 985 คน	13

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผังอาคารเรียนและอาคารประกอบ	14
2	แผนผังความคิด แสดงประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล	54
3	ครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนานิเชก 2) เผยแพร่ผลงาน ต่อครูจากต่างโรงเรียน	70
4	ครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนานิเชก 2) นำเสนอผลงาน ต่อครูจากต่างโรงเรียน	70
5	ป้ายประกาศแสดงการยกย่องชมเชยครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 24 (5) ว่า “ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภท ต่างๆ” หรือในมาตรา 30 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา” ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัด บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ ทั้ง ในโรงเรียนและในชุมชน ดังนั้น ครูจึงมีเสรีภาพในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นขณะเดียวกันถูก คาดหมายให้เปลี่ยนบทบาทจากครูสอนหนังสือมาเป็น ครูผู้สอนวิธีการเรียนรู้และทักษะในการ แสวงหาความรู้ ซึ่งการทำตามบทบาทใหม่นี้ครูจำเป็นต้องปฏิรูปมโนทัศน์ในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของ ตนเองเสียก่อน (ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล, 2544)

ครูเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้ความรู้กับผู้เรียน บทบาทของครูในช่วงเวลาที่ผ่านมา ไม่ได้เน้นการทำวิจัย ดังนั้นครูจึงมีความถนัดในการสอนมากกว่าการทำวิจัย เนื่องจาก กระบวนการพัฒนาครูเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนมากกว่าศาสตร์การวิจัยทำให้ครู ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย (สุวิมล ว่องวานิช, 2549) และภารกิจที่สำคัญ ของครู คือ (1) การพัฒนาคน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของ หลักสูตร และ (2) การพัฒนาตน เพื่อพัฒนาตนเองของผู้สอน ด้านวิชาชีพ การที่ครูจะสามารถ

พัฒนาคน และพัฒนาตนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นครูต้องมีบทบาทที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ครูในฐานะนักการสอน 2) ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร 3) ครูในฐานะนักวิจัย

ซึ่งบทบาทของครูทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้น เป็นบทบาทที่มีความสัมพันธ์และต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ในส่วนของความเป็นนักการสอน และนักพัฒนาหลักสูตรนั้น มีความหมายและแนวทางการปฏิบัติเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่ต้องพิจารณาเหมือนกัน การที่ครูทำการพัฒนาหรือปรับแผนการสอน นำแผนการสอนไปใช้และนำข้อมูลที่ได้จากการใช้แผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไข นั่นคือ ครูกำลังทำบทบาทหน้าที่ในฐานะนักการสอนและนักพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้ ต้องอาศัยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป ดังนั้น “ครูในฐานะนักวิจัย” จึงเป็นบทบาทของครูที่เกิดขึ้นไปพร้อมกับ “ครูในฐานะนักการสอน” และ “ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร” เนื่องจาก “ครูในฐานะนักวิจัย” เป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ปัญหาของครูอันเกิดจากการใช้หลักสูตร กล่าวคือ ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสังเกต พฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข ในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูกำลังทำบทบาทหน้าที่ของนักการสอน นักพัฒนาหลักสูตร และนักวิจัยไปพร้อมกัน ทั้งนี้ บทบาทของครูในฐานะนักวิจัยดังกล่าวนี้ คือ ครูกำลังทำการวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง โดยเมื่อใดก็ตามที่ครูวางแผนการสอน นำแผนการสอนไปสู่การปฏิบัติและนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การกระทำเช่นนี้เป็นบทบาทของนักการสอน นักพัฒนาหลักสูตรและนักวิจัย ซึ่งบทบาท ทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สามารถแยกจากกันได้ (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2542)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา เพราะการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นครูจึงมีบทบาทเพิ่มขึ้นจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นนักวิจัยอีกบทบาทหนึ่งซึ่งการเป็นนักวิจัยในที่นี้ก็คือวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน ผู้ปกครองและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวนักเรียนนั่นเอง โดยหวังผลเพื่อนำมาพัฒนาส่งเสริมและแก้ปัญหาให้เด็กได้มีพัฒนาการ และกระบวนการเรียนรู้ที่ดีขึ้น การนำผลการวิจัยไปช่วยในการสอน จะทำให้ผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ครูจะเกิดความรู้ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เป็นการพัฒนาวิชาชีพควบคู่กันไปด้วย (ทิสนา แคมณี, 2543) และในการทำวิจัยของครู เพื่อ

พัฒนาการจัดการเรียนการสอน จะต้องเป็นผู้บริหารที่เล็งเห็นความสำคัญของการทำวิจัย และให้การสนับสนุนครูในการทำวิจัยด้วย แต่กลับพบว่ามีผู้บริหาร และครูจำนวนไม่น้อยที่ขาดความเข้าใจในงานครูตามหน้าที่ขาดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ ขาดความกล้าในสิ่งที่ถูกต้อง การพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้มีหลักประกันถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ต้องมีศักยภาพเป็นครูจริงๆ มีความรู้ในวิชาชีพครู (ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์, 2548)

ปัจจัยที่ส่งผลให้ทำการวิจัยในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จนั้น นอกจากครูผู้สอนเองแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ดังที่ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2542) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญที่ผู้บริหารควรจะมีในงานการวิจัย คือ

1. บทบาทในด้านวิชาการอันได้แก่ บทบาทในฐานะเป็นนักวิจัย สามารถเข้าใจงานวิจัยหรือถ้าสามารถทำงานวิจัยเองได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
2. บทบาททางด้านการบริหารอันได้แก่ บทบาทในฐานะเป็นผู้กำหนดความต้องการให้มีการวิจัย และบทบาทในฐานะเป็นผู้บริโภคงานวิจัย ผู้บริหารควรจะสามารถบอกได้ว่าหน่วยงานต้องการที่จะให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องอะไร ที่งานวิจัยสามารถให้คำตอบได้
3. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย ได้แก่ การสนับสนุนในด้านปัจจัยต่างๆ เพื่อการเกื้อหนุนให้มีการวิจัยในหน่วยงานของตนเองเหล่านี้ เป็นต้น

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ภารกิจพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก นอกจากนั้น การบริหารและการจัดการศึกษาในอนาคตจะเน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เพื่อรองรับเจตนารมณ์ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปนี้จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีบริหารของตนใหม่ โดยจะต้องมีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะพัฒนาองค์กรของตนเองให้มีความเป็นเลิศทางด้าน

การจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ดังนั้นผู้บริหารยุคนี้ควรจะต้องให้ความสนใจกับการวิจัย สร้างความรู้ความเข้าใจการวิจัย และใช้ประโยชน์จากการวิจัยได้ และถ้าจะส่งเสริมหรือริเริ่มให้มีการวิจัยในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีบทบาทในเรื่องนี้แยกได้เป็น 2 ประการ (วัลลภ กันทรพัย, 2543) คือ

1. ส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ และนำผลการวิจัยไปใช้จริง หรือไม่ก็พยายามศึกษาผลงานวิจัยที่เขาทำอยู่แล้ว และนำมาใช้งานของตนเพื่อให้การส่งเสริมประสบความสำเร็จ ผู้บริหารควรกระตุ้น ชี้นำ หาทางเพิ่มเติมความรู้ความสามารถด้านการวิจัยให้ด้วยวิธีการต่างๆ ติดตามแสดงความสนใจ ตลอดจนรับทราบผลการวิจัย หรือผลการศึกษางานวิจัยของเขานอกจากนี้ตัวผู้บริหารเองควรฝึกเป็นคนที่ดีดสนใจโดยใช้ข้อมูลหรือหลักฐานที่ชัดเจน ไม่ใช่ใช้แต่ความคิดเห็นของตนแต่ผู้เดียว

2. ลงมือทำวิจัยหรือริเริ่มให้มีการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนางาน หรือสถานศึกษาซึ่งหมายถึงงานภาพรวม งานเชิงบริหาร หรืองานอื่นๆ ที่ผู้บริหารต้องดูแล ในการทำวิจัยนั้นอาจลงมือทำเองในฐานะผู้วิจัย หรือแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นวิจัยโดยผู้บริหารเป็นผู้ร่วมคิดและตัดสินใจ คณะทำงานเป็นผู้ลงมือทำ แต่ผู้บริหารต้องรับรู้ผลวิจัยและเป็นผู้นำผลวิจัยนั้นไปใช้ทั้งโดยตรง หรือส่งผลต่อผู้ร่วมงานใช้ รวมทั้งผู้บริหารควรวางแผนและดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลวิจัยทั้งของตนเองและของผู้อื่นเป็นฐานด้วย

ดังนั้นการดำเนินงานวิจัยจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีประสิทธิภาพ คือต้องการการใช้บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือในการวิจัย และทุนอุดหนุนการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยที่ได้จึงจะมีคุณภาพ และเอื้ออำนวยต่อการนำผลงานวิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป ขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารงานวิจัยต้องเริ่มตั้งแต่การพัฒนาโครงการวิจัย การดำเนินกิจกรรมของโครงการ การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผลงานวิจัย ซึ่งการวิเคราะห์รวมทั้งการจะแก้ไขปัญหาได้ต้องพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบการวิจัย และฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิจัย นอกจากนี้ประการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีทำงานวิจัยอย่างจริงจัง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้บริหารมีความสำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้บริหารที่ดีมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างไร โดยจะเข้าไปศึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า ทางโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่องมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 และครูให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี ผลงานวิจัยของครูมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้จากทะเบียนงานวิจัยของโรงเรียน โดยเปรียบเทียบจำนวนผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 - 2551 คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้ 24.19 40.32 51.61 77.42 และ 100.00 ตามลำดับ รวมถึงการที่ครูผู้มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนยังได้รับการนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมทางวิชาการอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้มีโอกาสเป็นผู้ช่วยวิทยากร ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการ” โครงการความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นท่านหนึ่งที่เข้ารับการอบรมในโครงการนี้เช่นกัน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าผู้อำนวยการเป็นผู้ที่มีความสนใจ ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้น และตั้งใจในการทำวิจัยเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นผู้นำ กระตุ้น ช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับอาจารย์อีก 4 ท่าน ของโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) ที่มาเข้ารับการอบรมร่วมด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู ให้ครูได้เห็นคุณค่า และสามารถนำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่าง มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลของการวิจัย จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ครูได้เห็นคุณค่า และสามารถนำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
2. ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครู
3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยกำหนดเวลาในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในภาคสนามเป็นระยะเวลา 6 เดือน คือ ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนซอยแอนเนกซ์(กาญจนาภิเษก2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้โดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน ที่จะช่วยให้ครูสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบในการแสวงหาความรู้ ความจริง ต่าง ๆ จากกระบวนการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนากระบวนการเรียนการสอน และพัฒนาวิชาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้า

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู หมายถึง พฤติกรรมในการช่วยเหลือ สนับสนุน ต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้ ความสามารถ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการศึกษา เล่าเรียน การค้นคว้า หรือสิ่งสมประสพการณ์ รวมทั้งการเชื่อมโยง จนเกิดเป็นความเข้าใจและ นำไปใช้ประโยชน์ในด้านการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลการสอน

2. เจตคติ หมายถึง การทำให้ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อ อาชีพ การสอน งานที่ได้รับมอบหมาย การวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชน

3. สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดให้มี หนังสือ เทคโนโลยี อุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน การทำงานวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนการจัดให้มี แหล่งเรียนรู้ ที่ครูสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้

4. งบประมาณ หมายถึง การแสวงหาทุน แหล่งเงินทุน ที่ใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน และการบริหารเงินทุนของโรงเรียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5. การเผยแพร่ผลงาน หมายถึง การจัดให้มีการนำเสนอ การประชาสัมพันธ์งานวิจัยใน ชั้นเรียน แผนการสอน และสื่อการสอนของครูในโรงเรียน ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือ ผู้ที่สนใจ ทั้ง ในโรงเรียน และนอกโรงเรียนได้รับทราบ

6. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง มีการพิจารณาความดีความชอบให้แก่ครู ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยการให้บำเหน็จ ความดีความชอบ การพิจารณาการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การให้การยอมรับ ยกย่อง ชมเชย

7. การนำผลการวิจัยไปใช้ หมายถึง การสนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถนำ ข้อสรุป หรือค้นพบที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยที่ทำนั้นไปพัฒนาผู้เรียน โดยการพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิจัยของตนเอง

ผลงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง จำนวนเรื่องของวิจัยในชั้นเรียนที่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
ทำเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตน หรือได้รับการนำเสนอในการนำเสนอผลงานวิชาการ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานครนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2)
2. วิจัยในชั้นเรียน
 - 2.1 ความหมายของวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.3 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2)

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) ก่อตั้งขึ้นโดย นางวาสนา เทพหัสดิน ณ อยุธยา เจ้าของบริษัทแอนเนกซ์ จำกัด ได้บริจาคที่ดินจำนวน 2 ไร่ 2 งาน สำนักการศึกษาจึงได้สร้างอาคารเรียนขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของถาวรสถาน ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครอง

สิริราชสมบัติเป็นปีที่ 50 ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง 36,197,030 บาท (สามสิบหกล้านบาทหนึ่งแสนเก้าหมื่นเจ็ดพันสามสิบบาทถ้วน) แบบของอาคารเป็นแบบ สนศ. 385 (แบบพิเศษเฉพาะแห่ง) ได้เปิดทำการเรียนการสอน ตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 ผู้บริหารคนแรก คือ ดร.มารศรี สุธานี และมีพิธีเปิดโรงเรียนเป็นทางการในวันพฤหัสบดี ที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2539 โดยมี นายธีรชัย วุฒิธรรม รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นเป็นประธานในพิธี โรงเรียนมีอาคารเรียนเชื่อมติดต่อกัน 4 อาคารมีชื่อว่า วาสนา ประดู่แดง แสงจันทร์ และกระรอก มีห้องที่ใช้จัดการเรียนการสอนเฉพาะทาง 10 ห้อง ได้แก่ ห้องสมุดเทพหัสดิน ห้องคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปะ 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการภาษา (Sound Lab) ห้องดนตรี-นาฏศิลป์ ห้องศูนย์จริยธรรม ห้องศูนย์เพื่อนเด็ก และห้องบริการนักเรียนและ ครู 6 ห้อง ได้แก่ ห้องสหกรณ์ ห้องพยาบาล ศูนย์สื่อการสอน สำนักงาน ห้องประชุมกรรมการ ห้องประชุมวาสนา

โรงเรียนจึงมีชื่อว่า โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) ตั้งอยู่เลขที่ 745 หมู่ 6 ถนนพหลโยธิน 58 แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10220 เขตพื้นที่การศึกษา 2 โทรศัพท์ 0-2523-8679 0- 2531-8761 โทรสาร 0-2523-8976 ต่อ 819 E-mail Soianex@hotmail.com Website <http://www.annexschool.com> ตั้งกีดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสายไหม โรงเรียนเป็นศูนย์เครือข่ายที่ 28 อยู่ในกลุ่มกรุงเทพเหนือ เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

ปรัชญาของโรงเรียน

การศึกษา คือ การสร้างปัญญา

คติพจน์ของโรงเรียน

ความเพียรเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา

คำขวัญประจำโรงเรียน

ลูกแอนเนกซ์เป็นคนดีมีวินัย ร่าเริงแจ่มใส ทนสมัยในวิชาการ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

นักเรียนแอนเนกซ์ ก้าวทันเทคโนโลยี เป็นคนดีของสังคม

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก2) เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ที่นักเรียนและครูเป็นบุคคลคุณภาพ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้ความเป็นประชาธิปไตย

พันธกิจ

ทางโรงเรียนกำหนดภารกิจที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติงานประจำปี ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนจะจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่นักเรียน
3. จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย เพื่อให้นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดี
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้กับนักเรียน

7. ใช้กระบวนการนิเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีการทำงานเป็นทีม และร่วมมือช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการ มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

สภาพของชุมชน

ลักษณะของชุมชนบริเวณโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ โรงเรียนอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านภายในชุมชนมีโรงงานอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่น โรงงานขนมจีน โรงงานทำแหนม โรงมะพร้าว นอกจากนั้นในชุมชนแอนเนกซ์ยังมีการประกอบอาชีพในครัวเรือนโดยประชาชนชุมชนได้จัดอบรมเผยแพร่การทำข้าวเกรียบจากผลไม้ และลดช่องว่างสังคมไปให้ประชากรในชุมชนมีความรู้และทำจำหน่ายทั่วไป

ตารางที่ 1 ข้อมูลบุคลากร

ประเภทบุคลากร	เพศ		ระดับการศึกษาสูงสุด			อายุเฉลี่ย	ประสบการณ์เฉลี่ย
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่าป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่าป.ตรี		
ผู้อำนวยการ	-	1	-	-	1	54	34
รองผู้อำนวยการ	1	2	-	-	3	44	23
ครูประจำการ	7	42	-	44	5	42	15
เจ้าหน้าที่ธุรการ	-	1	1	-	-	41	3
นักการ / ภารโรง	3	2	5	-	-	48	10
คนเลี้ยงเด็ก	-	7	5	2	-	43	6
รวม	11	55	11	46	9		

ที่มา: เอกสารปฏิบัติราชการประจำปี ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2)

ตารางที่ 2 ข้อมูลนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,235 คน จำแนกเป็นเป็นชั้นอนุบาล 250 คน
ชั้นประถมศึกษา 985 คน

ชั้น	ปีการศึกษา 2551		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	75	57	132
อนุบาล 2	62	56	118
ประถมศึกษาปีที่ 1	93	87	180
ประถมศึกษาปีที่ 2	72	74	146
ประถมศึกษาปีที่ 3	71	82	153
ประถมศึกษาปีที่ 4	85	78	163
ประถมศึกษาปีที่ 5	81	86	167
ประถมศึกษาปีที่ 6	93	83	176
รวม	632	603	1,235

อาคารและห้องพิเศษในปีการศึกษา 2551

จำนวนอาคารเรียน 4 หลัง ประกอบด้วย

- อาคารตึก 4 ชั้น 1 หลัง (รูปตัวยู)
- อาคารตึก 5 ชั้น 1 หลัง
- อาคาร กพอ. ชั้นเดียว 1 หลัง
- อาคารศิลปะ 1 หลัง
- ศาลาน้อยกลางแจ้ง 1 หลัง
- หอพระ 1 ที่
- ห้องน้ำ / ห้องส้วม (ในอาคาร) 45 ห้อง

จำนวนห้องสนับสนุนการสอน จำนวน 11 ห้อง ประกอบด้วย

- ห้องปฏิบัติการทางภาษา
- ห้องคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง
- ห้องสมุด
- ห้องดนตรีและ นาฏศิลป์

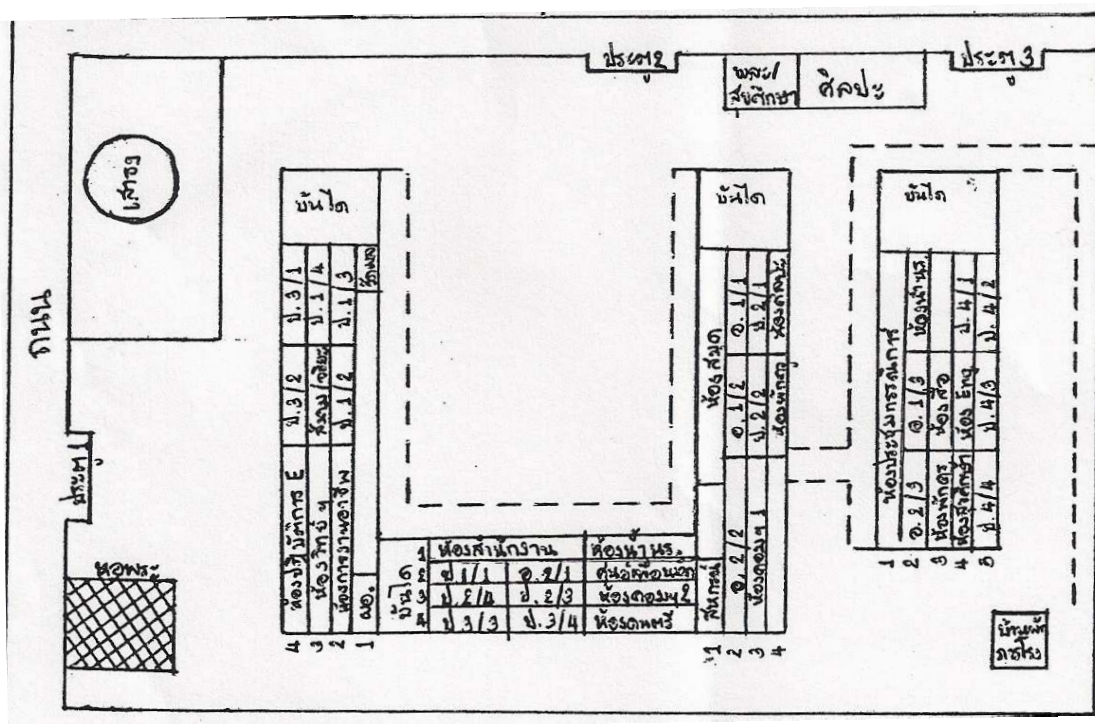
- ห้องลูกเสือ
- ห้องวิทยาศาสตร์
- ห้องประชุม 2 ห้อง (ห้องประชุมกรรมการ, ห้องประชุมวาสนา)
- ห้องสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ห้องสื่ออนุบาล
- ห้องส่งเสริมศักยภาพ

จำนวนห้องพิเศษ จำนวน 4 ห้อง ประกอบด้วย

- ห้องพยาบาล
- โรงอาหารและห้องประกอบอาหาร
- ห้องสหกรณ์โรงเรียน
- ห้องวัดผลประเมินผล

จำนวนบ้านพัก

- บ้านพักภารโรง 1 หลัง

(มาตราส่วน 1 เซนติเมตร : 10 เมตร)

ภาพที่ 1 แผนผังอาคารเรียนและอาคารประกอบ

วิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้โดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลาย และจากหลายแหล่งข้อมูล ทำพร้อมๆ กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติด้วยกระบวนการที่เรียบง่าย และเชื่อถือได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้นวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นจริงกับปัญหา (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม, 2540; ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์, 2544; Corey, 1970; Craig A. Mertler, 2006) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ ที่เป็นกระบวนการศึกษา พัฒาค้นคว้าหาความรู้ความจริงอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายโดยครู เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาการเรียนรู้หรือพฤติกรรมผู้เรียนอย่างทันทีทันใด มุ่งนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล นำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ต่อครู และต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมีการสะท้อนผลการปฏิบัติด้วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2545; นวลเสนอห์ วงศ์เชิดธรรม, 2548; สุวิมล ว่องวานิช, 2549; Cross and Angelo, 1988)

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

ในการจัดการเรียนรู้ย่อมเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมากมาย ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องหาวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่มีส่วนช่วยแก้ปัญหานั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ดังเช่นนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม (2540) ได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียน ว่ามีส่วนช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพเพราะจะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุม กำกับและพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดีเพราะการทำงานและผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมายและมีคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัย

ในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครูอันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู

ครูรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ

2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานครูมีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวไปข้างหน้าไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทันทั่วทั้ง

3. เป็นเครื่องมือสำคัญที่จรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม นั่นก็คือการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการ และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมทั้งตัวครูและผู้เรียน

นวลเสนอห์ วงศ์เชิดธรรม (2548) ได้ให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าจะช่วยให้ครูมีทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ช่วยแก้ปัญหาผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม
3. ช่วยพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. ช่วยให้การวิชาการเกี่ยวกับการเรียนรู้ก้าวหน้าขึ้น พัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานและเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นที่ยอมรับของสังคม

5. ช่วยการพัฒนาตัวครูโดยใช้วิธีวิจัย

จากการศึกษาความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบในการแสวงหาความรู้ ความจริงต่างๆ เข้าใจถึงปัญหา ทั้งด้านการเรียนการสอน และปัญหาผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาระบบการเรียนการสอน และพัฒนาวิชาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้า

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มักจะทำวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนา นโยบายและแผนงานต่างๆ ส่วนงานวิจัยที่จะทำกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม (2542) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครู อย่างเป็นระบบเห็นภาพของงานตลอดแนวมีการตัดสินใจที่มีคุณภาพเพราะจะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นทำให้มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุของการปฏิบัติงาน และครูจะสามารถบอกได้ว่างานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุมกำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี (Jean McNiff and Jack Whitehead, 2006) เพราะการทำงานและผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมาย และมีคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนา นักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษา และวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. วงการวิชาการทางการศึกษา จะมีข้อความรู้และนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น
3. วิถีชีวิตของครูหรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดและหลักการของการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยในการปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้น ๆ ชั้นเรียนนั้นควรเป็นงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนของชั้นเรียน โดยครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้นๆ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหาร ดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2544 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา
2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างมีอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา เกม เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การศึกษา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุม สัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่นๆ ตามความเหมาะสม

6. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

7. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา โดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

8. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณะชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

9. การส่งเสริมเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

สุพล วังสินธุ์ (2545) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน
2. เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM)
3. เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
4. เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา
6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตยโดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาและเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกันเพื่อกำหนดพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

9. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ และคณะ (2545) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. บทบาทในการบริหารงานบุคคล เมื่อมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ จากกระทรวงไปยังสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะเปลี่ยนไปจากเดิม โดยจะเป็นการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ ความรับผิดชอบของผู้บริหารจะมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะต้องบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดแล้ว จะต้องบริหารหน่วยงานให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เช่น การสรรหาบุคลากร การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งหรือการให้ความดีความชอบ การดำเนินการทางวินัย ผู้บริหารจะต้องเป็นนักบริหารมืออาชีพ ทันสมัย และมีลีลาการจัดการจัดการที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ

2. บทบาทในการบริหารงบประมาณและการเงิน ผู้บริหารควรมีกระบวนการพิจารณางบประมาณที่มีประสิทธิภาพดังนี้

2.1 การจัดทำงบประมาณ โดยสถานศึกษาเสนอเป้าหมายและความต้องการงบประมาณ ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารจะต้องทำแผนงบประมาณระยะปานกลาง (3 ปี) ประกอบด้วยการประมาณการเป้าหมาย จำนวนนักเรียนล่วงหน้า 3 ปี การประมาณการงบประมาณ การกำหนดวงเงินงบประมาณขั้นต่ำ (Based line budget) ที่ต้องการขอในแต่ละปี

2.2 การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็น งบลงทุน และงบดำเนินการ งบรายหัว

2.3 การบริหารและการควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารต้องรับผิดชอบเงินงบประมาณอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และได้ผลตามเป้าหมาย ทั้งงบลงทุน งบดำเนินการและงบรายหัว ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎ

2.4 การติดตาม ตรวจสอบ และรายงาน ผู้บริหารต้องมีความสามารถสูงในการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเสมอว่า บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงบประมาณ และการเงินจะอยู่ภายใต้การบริหารในรูปแบบคณะกรรมการเสมอ

3. บทบาทเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยสรุปได้ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพทางการศึกษา

3.2 สร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในสถานศึกษา

3.3 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอกให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

3.5 เตรียมวางแผนและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา

3.6 การดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.7 การตรวจสอบติดตาม การสร้างเครื่องมือในการประเมินการดำเนินการประเมินการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

3.8 การรับการประเมินภายนอก ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญคือ เป็นแกนนำในการเตรียมการหรือวางแผนให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมิน เป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก เป็นผู้ชี้แจงทำความเข้าใจหรือให้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมแก่คณะผู้ประเมินภายนอก เป็นผู้ตรวจสอบและลงนามรับทราบในรายงานการประเมินของคณะผู้ประเมินภายนอกและนำผลการประเมินภายนอกไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. บทบาทในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

4.1 สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

4.2 การพัฒนาหลักสูตร

4.3 การจัดหาแหล่งเรียนรู้

4.4 การวิจัยในชั้นเรียน

4.5 การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้

4.6 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

4.7 การเผยแพร่ผลงาน

4.8 การให้ขวัญกำลังใจ

4.9 บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

4.10 บทบาทในการกำกับติดตาม และประเมินผล

5. บทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารมีบทบาท ดังนี้

5.1 การพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานปฏิรูปการเรียนรู้

5.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

5.3 การพัฒนาความก้าวหน้าของครู

6. บทบาทในการพัฒนาตนเอง

7. บทบาทในการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณครู ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ดังนี้

7.1 ใช้จรรยาบรรณครูเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการประเมินครู เพื่อพิจารณาให้คุณให้โทษ

7.2 ใช้จรรยาบรรณครูเป็นเครื่องมือในการบริหารด้วยการสอดส่องดูแล และควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตนของครู

7.3 ประเมินครูเป็นรายบุคคล

7.4 ให้ครูประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แล้วกำหนดแนวทางพัฒนา

7.5 นิเทศ ควบคุม ตรวจสอบ และปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

8. บทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทดังนี้

8.1 บทบาทวิเคราะห์สภาพชุมชนและท้องถิ่น

8.2 บทบาทการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น

8.3 บทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาชุมชน

8.4 บทบาทในการมีส่วนร่วมกับการบริหารส่วนท้องถิ่น

อุทัย บุญประเสริฐ (2546) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมืออาชีพไว้ดังนี้ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพนั่นในที่นี้จะเสนอลักษณะสำคัญๆ ที่ควรจะมีปรากฏให้เห็นในตัวบุคคลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา คือ

1. ความสามารถในการเชิงวิชาการที่เป็นที่ยอมรับของคนในวงการบริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไปกับงานการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับตัวผู้บริหารสถานศึกษานั้นงานหลักคือการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพในระดับสูง ผลงานที่สำคัญที่สุดคือการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา การที่ตัวผู้บริหารมีผลงานทางวิชาการที่เป็นผลงานของตนเอง มีบทความที่แสดงถึงฐานความรู้ของตนเอง มีงานวิจัย งานการวิจัยและพัฒนา งานนวัตกรรมการศึกษาที่มีฐานจากวิชาการชั้นสูง การมีตำราหรือมีเอกสารวิชาการเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ที่มีปริมาณและคุณภาพ เป็นที่รู้จักกันในแวดวงการบริหารด้วยกัน หรือในวงการอื่นที่เกี่ยวข้องจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความศรัทธาให้แก่ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ครู บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา นักเรียนและชุมชน หรือบุคคลวงนอกได้เป็นอย่างดี และจะเป็นฐานของการสะท้อนถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการของตัวผู้บริหารเองโดยตรง

2. ความเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม จะเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษานั้นอยู่ในสถานะที่อาจ ให้คุณ – ให้โทษ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และผู้ได้บังคับบัญชาได้ค่อนข้างมากเสมอ มีอำนาจอนุมัติ กำหนดการ แต่งตั้งตำแหน่งภายใน แต่งตั้งกรรมการต่างๆ ที่เป็นกรรมการภายในของสถานศึกษา และอาจเป็นผู้เสนอการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญบางอย่างได้ในอนาคต ผู้รับผิดชอบการประเมิน การสอนและการทำงานของบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน จะมีอำนาจตรวจสอบการทำงานในสถานศึกษาได้ในทุกเรื่อง ทุกชั้น ทุกตอน

3. การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เห็นการไกล มองอนาคตขององค์กรและวางแผนสำหรับวันข้างหน้าเป็นหลัก ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ สามารถฝึกฝนอบรม สังสมเพิ่มพูนทักษะได้ สำหรับผู้ที่มีความสามารถก้าวขึ้นมาสูงถึงระดับตำแหน่งผู้นำองค์กร วิสัยทัศน์กว้างไกลจึงเป็นลักษณะจำเป็นที่สำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต งานการศึกษาของโรงเรียน หรือสถานศึกษาเป็นงานสำคัญต่อการพัฒนาตัวคน หรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษานั้น และคนที่ได้ผ่านกระบวนการหรือได้รับการพัฒนาจากสถานศึกษานั้นจะกลายเป็นฐานสำคัญของสังคมต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นคนที่จะเห็นการณ์ไกล มองไปให้เหนือระดับโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ ต้องเห็นกว้างมองไกลให้เห็นภาพรวม เห็นบทบาทและความรับผิดชอบของสถานศึกษา เห็นปฏิบัติการและผลงานที่จะมีผลต่อคุณภาพ ของโรงเรียนให้ได้ ให้ชัดเจน

4. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษานั้นถ้าพิจารณาให้ดี จะเห็นได้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในการศึกษาไทยค่อนข้างมาก แตกต่างไปจากที่เคยรู้เคยเข้าใจ และแตกต่างไปจากเดิมมาก การปฏิรูปตามแนวที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงใหญ่ทั้งระบบ ในภาษาพูดจะนิยมเรียกว่า ยกเครื่องใหญ่กันทั้งระบบ เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องรู้ว่าจุดหมายการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาเยาวชน และคนไทยในอนาคตให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง คิดดี ทำงานได้ดีมีคุณภาพ มีความเป็นไทย สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง สำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาของประเทศไทยในกระแสสังคมยุคใหม่นั้น ต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ดังนั้นด้านการจัดการเรียนการสอนจึงต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ คือเปลี่ยนจากระบบที่เคยเน้นที่เนื้อหาวิชาและจากการที่มีครูเป็นศูนย์กลางหรือเป็นแกนหลักของการจัดการเรียนการสอนไปเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ ให้ประเมิณผล การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ให้ปรับบทบาทของครูจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ และให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลายการบริหารจัดการตามแนวปฏิรูปการศึกษาจะเป็นการจัดระบบบริหารใหม่ให้การศึกษาเป็นระบบที่มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และท้องถิ่น

5. ความสามารถในการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่ผู้บริหารส่วนราชการตามระบบราชการ แต่เป็นผู้นำในหมู่นักวิชาชีพชั้นสูงที่มีความเป็นตัวของตัวเองและมีความรับผิดชอบในวิชาชีพค่อนข้างสูง ไม่ชอบการสั่งการ ไม่ชอบการบังคับบัญชา ไม่นิยมการใช้อำนาจของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถอย่างสูงในการบริหารจัดการ ในการดูแลสนับสนุนให้ครู ให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถทำงานการเรียนการสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ในขณะที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนไปอย่างมาก การใช้อำนาจสั่งการถึงแม้จะทำให้เกิดผลให้เกิดการไร้ประสิทธิภาพได้ง่ายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผู้บริหารจึงต้องแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงให้ทันทั่วทั้งที่ ต้องรู้และเข้าใจหลักธรรมาภิบาล จะต้องนำมาใช้ในการจัดการการศึกษาในการเรียนการสอนของโรงเรียน ในการดำเนินงานโปร่งใส ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน สร้างความเข้าใจในหมู่ครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ใช้ระบบการสื่อสารแบบเปิด ต้องมีความสามารถเป็นผู้นำในการประสานประโยชน์ในการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหา

6. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร ศาสตร์การสอน รูปแบบการเรียนการสอน และความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ ความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้จะมีความสัมพันธ์ค่อนข้างใกล้ชิดกับความเป็นนักวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในด้านนี้ถือได้ว่าเป็นเนื้อหาสาระขั้นสูงที่ผู้บริหารไม่ควรมองข้าม และเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างศรัทธาในหมู่ครูในหมู่บุคลากรทางการศึกษา และในแวดวงการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาได้ให้แนวหลักสูตรและการดำเนินงานตามแนวหลักสูตรในแนวใหม่ที่แตกต่างจากระบบเก่าอย่างสิ้นเชิง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่สามารถเห็นภาพรวมของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ทั้งระบบได้ไม่ยากนัก และจะเห็นได้โดยง่ายว่าสัมพันธ์โดยตรงกับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการในโรงเรียนของตนเองได้โดยตรง

7. ความรู้และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในระดับที่เพียงพอ โลกปัจจุบันและอนาคตจะเป็นโลกที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และสารสนเทศ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและคอมพิวเตอร์กันแพร่หลายมาก จะมีการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศใหม่ๆ ในการสื่อสารส่งผ่านข้อมูลความรู้กันอย่างกว้างขวาง จะกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลแผ่กว้าง ผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปจึงต้องรู้ทัน รู้จักและสามารถใช้ได้ไม่น้อยกว่าผู้อื่น ซึ่งนอกจากจะใช้ประโยชน์ในการเรียน

การสอนและการบริหารของสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ยังอาจใช้เพื่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน

8. ความสามารถในการแสวงหาทุน แหล่งทุน และการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ เรื่องนี้จะเป็นเรื่องสำคัญที่สะท้อนถึงฝีมือของนักบริหารมืออาชีพเมื่อ งบประมาณมีจำกัด ซึ่งจะเป็นสภาพที่เกิดขึ้นจริงและจะต้องเผชิญหน้าโดยตรงอย่างแน่นอน เครื่อง พิสูจน์ที่สำคัญถึงความสามารถของนักบริหารมืออาชีพในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม คือ ความสามารถในการจัดการเรื่องการเงินและทุนสำหรับการดำเนินงาน สำหรับการขยายกิจการ ภายใต้อำนาจจำกัดของเงินทุนที่มีอยู่ ความสามารถในการระดมทุนจึงเป็นเรื่องใหญ่ที่ผู้บริหาร สถานศึกษาพึงให้ความสนใจ การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ บุคคลต่างๆ และการดำเนิน กิจกรรมเพื่อการศึกษาจะเป็นแหล่งที่สำคัญของเงินทุนในอนาคต ซึ่งหมายความว่าในอนาคต สถานศึกษาจะมีความคล่องตัวในการบริหารการเงินและทรัพย์สินได้มากขึ้น สามารถมีทรัพย์สิน และเงินทุนของคนในฐานะนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา แต่ต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ทางการ ศึกษาของสถานศึกษา โดยไม่ให้ขัดแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา และจะต้องจัดให้มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณในด้านต่างๆ ของหน่วยงานใน สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต หรือคอร์รัปชันเกิดขึ้น

9. การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น จิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมความเป็นไทย เป็นสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า ต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก จากกระแสโลกาภิวัตน์การแทรกซึมและแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจะ มีมากและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คนไทยที่ขาดภูมิคุ้มกันก็จะรับเข้ามาได้โดยง่าย ความเป็นไทย เป็น สิ่งที่สังคมไทยต้องรักษาไว้ให้ได้ ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ปฏิเสธสิ่งที่เป็นสากล หรือสิ่งที่มาจาก ต่างวัฒนธรรมโดยสิ้นเชิง การศึกษาจะเป็นแหล่งสำคัญที่มีพลังสูงในการอนุรักษ์ความเป็นไทยของ คนไทยให้คงไว้ ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษา ควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ ในการ ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย โดยอาศัยเอกลักษณ์ไทยเป็นจุดแข็งในการดำเนินงาน การส่งเสริมกิจกรรม ในสถานศึกษา การประเพณีปฏิบัติส่วนตัว และการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาที่แสดงถึงคุณค่า ของศิลปวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ยังมีคุณค่าบางอย่างที่สำคัญ ที่น่าส่งเสริม หรือประเพณีปฏิบัติ ด้วยตนเองเป็นหลัก เช่น การให้คุณค่าแก่ระบบอาวุโส การมีจิตใจและการแสดงออกในเรื่อง

ความกตัญญู การแสดงความเมตตา กรุณา โอบอ้อม การเห็นคุณค่าของสิ่งที่ดีของไทย การเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชน การแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีด้วยตนเอง เป็นต้น

วินัย จิมวงษ์ (2546) กล่าวว่าได้วาทพาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีองค์ประกอบทั้งภายในตัวผู้บริหารและองค์ประกอบภายนอก ดังนี้

1. รับผิดชอบในงานทุกอย่างในโรงเรียน ประกอบด้วย ความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการศึกษาในโนโรงเรียน ให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการศึกษาและของราชการ ความรับผิดชอบต่อองค์การทั้งภายในและภายนอก เช่น ความได้ผลในการติดต่อการตรวจสอบของผู้มีอำนาจเหนือผู้บริหารจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับรองการตรวจสอบจากผู้มีอำนาจเหนือได้ทุกขณะ เพื่อให้การศึกษาส่วนรวมของระบบโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของโรงเรียน (Symbolic function) ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวแทนในกิจการงานต่างๆ ของโรงเรียน และการติดต่อกับสังคมภายนอก
3. เป็นผู้ให้เทศหรือให้การแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชา (Advisory function) ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่แนะนำ ให้คำปรึกษา ตักเตือน สั่งงาน ชี้แนะและกระตุ้นครูให้คิดริเริ่มงานใหม่ๆ และสามารถสร้างความสามารถในการทำงานให้แก่ครูเพื่อให้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีที่สุด
4. เป็นผู้ริเริ่มงานใหม่ หรือพยายามปรับปรุงด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้น (Initiative function) การกิจนี้ต้องหาเวลา ความรู้ ความรู้จักคิดสร้างสรรค์และการปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยจะต้องมีการวางแผน เตรียมการ ประเมินผลได้ผลเสียอย่างรอบคอบแล้วจึงตกลงใจกระทำ
5. เป็นผู้ตัดสินใจระดับสูงของโรงเรียน (Decision making function) การตัดสินใจเป็นภารกิจและความรับผิดชอบอันสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาทั้งนี้เพราะก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่สุดในสภาวะการณ์เท่าที่ผู้บริหารจะมีทัศนระมองเห็นปัญหาต่างๆ รวมทั้งขีดจำกัดต่างๆ ที่จะมืผลต่อการปฏิบัติตามการตัดสินใจนั้น

วินัย เก็ดทอง (2544) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ 6 ประการ คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้จัดการ
2. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีวินัยและรักษาวินัย
4. ผู้บริหารโรงเรียนต้องจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์
5. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลง
6. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นกลาง คอยแก้ไขปัญหาคัดแย้งต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

กรมสามัญศึกษา (2544) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 6 ประการ คือ

1. หน้าที่ในการกำหนดนโยบายและชี้แนวปฏิบัติในโรงเรียน
2. หน้าที่ในการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือ เพื่อนำมาวางนโยบายของโรงเรียน
3. หน้าที่ในการกำหนดผู้รับผิดชอบ โครงการ กิจกรรมต่างๆ
4. หน้าที่ที่ควบคุมตรวจสอบ กระตุ้นเร่งรัดให้ผู้รับผิดชอบงาน ดำเนินการไปตามกำหนด

เวลา

5. หน้าที่ในการติดตามนิเทศช่วยเหลือแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาการทำงาน สร้างขวัญกำลังใจ สนใจดูแลการทำงานของผู้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

6. หน้าที่ในการประเมินผลงานเพื่อรายงานประชาสัมพันธ์ต่อชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารที่สำคัญ ได้แก่

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องปฏิรูปการศึกษา หลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน และความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

2. ผู้บริหารควรมีหลักการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครู และบุคลากรภายใน โรงเรียน รวมทั้งบุคคลและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ ด้านการเรียนการสอน งบประมาณ และเทคโนโลยีต่างๆ

4. ผู้บริหารควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ให้ขวัญ กล้าใจ ชี้นำและกระตุ้น ครูให้ริเริ่มงานใหม่ๆ ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ

5. ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

จากการสรุปและเรียบเรียงแนวคิด เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยของครู จากนักวิจัย นักวิชาการ นักการศึกษา รวมทั้งคณะครูอาจารย์ผู้สอน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดังนี้ (วีระพล จุลาดเยี่ยม, 2544; กองวิจัยทางการศึกษา, 2542)

1. ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดก็ให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานที่ชัดเจนทั้งในด้านภาระหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านภาษาของแต่ละท้องถิ่น
2. จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับจังหวัด และกลุ่มโรงเรียนเพื่อบริการข่าวสารและอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. ควรเน้นให้ทุกๆ หน่วยงานทางการศึกษาตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับสถาบันการศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุกๆ สถาบันการศึกษา
4. รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการวิจัยทางการศึกษาของชาติ และควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามดูแล และประเมินผลอย่างใกล้ชิด
5. ควรให้การอบรม ประชุม สัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยกับครูอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการของการวิจัยให้ทิศทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
6. จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลทางการวิจัยการศึกษา อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โดยตรงที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง

7. จะต้องช่วยกันสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักวิจัยท้องถิ่น ให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเรียนการสอนตามหน้าที่รับผิดชอบในโรงเรียน

8. ควรให้ความสำคัญต่อครูผู้ทำวิจัยในสถานการศึกษา ที่ได้ผลิตผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัย การคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษาและระดับประเทศ

9. ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่นเพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

10. ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัย ในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานกิจกรรมการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น

11. กำหนดบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายการวิจัยให้ชัดเจน โดยพิจารณาถึงอุปสรรคและความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติและระดับผู้บริหารในแต่ละหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

12. จะต้องจัดตั้งองค์กร และบุคลากรประสานงานวิจัยในระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัด และเป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วยและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีการของกระบวนการวิจัย

กรมวิชาการ (2544) กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย ในสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ มุมค้นคว้างานวิจัย หรือรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จัดงานเพื่อรับรู้ปัญหา ข้อบกพร่อง จุดเด่นหรือจุดด้อย จนได้ข้อที่ควรปรับปรุงพัฒนาครูให้ทำวิจัย

2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำงานวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงานครู

3. การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำการวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ ชักจูง และส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ไปศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จัดให้มีการอบรมหรือประชุมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครูอย่างต่อเนื่อง

วินิจ โชติสว่าง (2541) กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมงานวิจัยว่า ในการพัฒนางานวิจัยให้เจริญก้าวหน้าต้องเริ่มต้นที่ตัวนักวิจัยเองก่อน คือ นักวิจัยจะต้องเป็นคนใฝ่รู้เป็นผู้มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อตรงต่อผลงานวิจัย ซึ่งโดยแท้จริงแล้วการทำงานวิจัยคือการแสวงหาความรู้หรือการแก้ปัญหาต่างๆ นั้นเอง โดยทั่วไปงานวิจัยจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนข้อมูล และส่วนของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องวิเคราะห์และพิจารณาประเด็นหรือข้อมูลต่างๆ นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางของการทำงานวิจัย พร้อมทั้งสนับสนุนส่งเสริมและกระตุ้น ให้อาจารย์ได้มีการทำงานวิจัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในทางวิชาการ การเลื่อนตำแหน่งชื่อเสียงเกียรติภูมิของตัวอาจารย์เอง และของสถาบันด้วย จากนั้นต้องสร้างทีมงานวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนา นักวิจัยรุ่นใหม่ โดยหัวหน้าโครงการวิจัย จะต้องเป็นผู้รู้จักจัดการที่ดีและสร้างเครือข่ายทำการวิจัยในเรื่องที่ถนัดและเป็นจุดแข็ง เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ นอกจากนั้นควรจะมีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชนในการทำวิจัยให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนนักวิจัยและทำงานวิจัยร่วมกัน ในขั้นตอนต่อไปรัฐบาลควรส่งเสริมการวิจัยให้เป็นวิชาชีพสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยอย่างเพียงพอและสร้างแรงจูงใจให้กับนักวิจัยด้วย โดยสนับสนุนทั้งการวิจัยพื้นฐาน (Basic research) และการวิจัยประยุกต์ (Applied research) ควบคู่กันไป และในอนาคตควรจะมีการวิจัยเชิงรุกเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้หรือมีผลในทางปฏิบัติต่อไป

บัญชา อึ้งสกุล (2544) กล่าวว่า การบริหารเพื่อส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียนให้ มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่มีอยู่ใน หน่วยงานนั้น ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ 5 องค์ประกอบคือ

1. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนในการบริหาร ที่นำไปสู่ ความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนย่อมอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหารที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย หรือคำสั่งที่ชัดเจน มีการจัดบุคลากร งบประมาณ และวัสดุส่งเสริมการวิจัยที่เหมาะสม คือ ผู้บริหาร ต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจ ได้แก่ การสร้างให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างาน ที่ปฏิบัติอยู่นั้นน่าสนใจ ทำหายความสามารถ และอยากทำงานเพิ่มขึ้นหรือยัง ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ หรือไม่ว่าผู้บริหารคาดหวังอะไรจากเขาในการปฏิบัติงาน และเขาต้องทำอะไรเพื่อให้ถึงมาตรฐาน ขององค์การที่กำหนดไว้ ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว และมีการสนองความ ต้องการที่หลากหลายของบุคลากรในองค์การ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ การจัดให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ การร่วมกันตรวจสอบคัดลอกและความ สมบูรณ์ของสภาพความสำเร็จในทุกๆ ระดับของงานตั้งแต่ปัจจัยการดำเนินงาน ผลผลิตไปจนถึง ผลกระทบการร่วมกันประเมินจุดเด่น และจุดด้อยของโรงเรียนมีการตกลงกันว่าพัฒนางานของ แต่ละบุคคลถือว่าเป็นสัญญาทุกคนต้องรักษาคำมั่นสัญญา และกลุ่มต้องช่วยกันติดตามตรวจสอบ ช่วยเหลือให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่สัญญาไว้ตามกำหนดเวลา ผู้บริหารต้องมีการเยี่ยมเยียนไต่ถามและให้กำลังใจตลอดจนเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ ให้ผู้ปฏิบัติเป็น ระยะ

2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ความยอมรับนับถือเป็นการ บริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์ จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่ในสถานะ ที่อยากทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกว่า

- 2.1 งานที่ทำเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายเป็นสิ่งที่ท้าทายและต้องใช้ความพยายาม อย่างเต็มที่

- 2.2 มีอิสรภาพที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ความคิดริเริ่มของ ตนเองได้อย่างเต็มที่

2.3 มีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่มหรือหน่วยงาน

2.4 ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา

2.5 การทำงานนั้น ทำให้ผู้ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง ได้มีความรู้ ทักษะความสามารถ ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ผู้บริหารจะต้องทำให้คนแต่ละบุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับนับถือ และได้รับการสนับสนุนในความสำคัญของตนแล้ว เชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ผลตอบแทนหรือผลลัพธ์จะมีความสำคัญ และจะเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมได้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อผลตอบแทน ซึ่งผลตอบแทนนั้นบุคคลจะต้องรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากพฤติกรรม และถ้าหากจะให้ผลตอบแทนมีผลกระทบต่อความพยายามของบุคคลหนึ่ง ๆ แล้วเขาจะต้องรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับของกำลังความพยายามจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของเขา

3. การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในโรงเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การนำการวิจัยเข้าไปช่วยให้การเรียนการสอนและผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้นั้น ครูผู้ใช้หลักสูตรต้องสามารถวิจัยได้ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลาและถูกต้องกับสภาพปัญหาและความเป็นจริง และมีผลกระทบต่อการพัฒนาวิชาชีพครูควบคู่กันไป ซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมและปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูทุกคนจะต้องศึกษาและทดลอง วิจัยกันอย่างจริงจังเพื่อความก้าวหน้าในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูเกิดความรู้ ละความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยการสนับสนุนครูให้ทำการทดลองวิจัยทำการสอนที่ใช้ เนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน และวิธีจัดชั้นเรียนใหม่ๆ ให้ครูได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูท่านอื่นซึ่งกำลังทดลองหรือทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ฝึกให้เป็นผู้บรรยายปาฐกถาในกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับโรงเรียน และท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูได้เขียนบทความหรือหนังสือเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ หรือจัดให้ทำงานในด้านที่มีความสามารถ หรือมีความสนใจเป็นพิเศษ สำหรับการที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงทักษะ ความรู้ ความคิดและทัศนคติ ควรจัดกิจกรรม

ต่อไปนี้เป็นประจำต่อเนื่องกันคือ ประชุมครูก่อนปิดภาคเรียนการประชุมปฏิบัติงานในระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน เพื่อสนองความต้องการของครู และสนับสนุน ด้านการเงินสำหรับค่าใช้จ่ายของครูที่มาประชุม จัดให้มีสาธิตการสอนภายในโรงเรียนมีการพบปะระหว่างครูที่สอนวิชาเดียวกันชั้นเดียวกัน มีกลุ่มศึกษาตามความสนใจ นำเอาปัญหาหัวเรื่องเกี่ยวกับการประชุมปฏิบัติการของครูภายในโรงเรียน กลุ่มศึกษาและการสาธิตการสอนไปประกอบเป็นเนื้อหาวิชาของรายวิชาที่ครูศึกษาในวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยระหว่างปิดภาคฤดูร้อน และมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ครู เจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องไม่วัดผลการทำงานของครู แต่เป็นผู้ร่วมงานกับครูในการวางแผนเพื่อจัดประสบการณ์ และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

นอกจากนี้ โครงสร้างของหน่วยงาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันกับระดับของการทำงานอย่างมีระบบแบบแผน องค์ประกอบด้านโครงสร้างของหน่วยงาน ได้แก่ การจัดให้มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดีและพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ มีเอกสาร และวรรณคดี ที่เกี่ยวข้องเพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง มีคณณักวิจัยที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วมีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย และมีทุนสำหรับการวิจัย ส่วนองค์ประกอบของระบบของการบริหาร ได้แก่ การจัดหาและกระจายบุคลากรตลอดจนทรัพยากรต่างๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมมีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง และมีช่องทางหรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่และการติดต่อในการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยที่จำเป็นสำหรับครู และบุคลากรประจำการที่จะช่วยให้มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของหน่วยงานต่างๆ และนำความรู้ทางด้านการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิควิธีการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนอันเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นโดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องมองโรงเรียนในรูปของระบบ คือมองให้เห็นความสัมพันธ์ภารกิจขององค์ประกอบต่างๆ ในระบบโรงเรียนทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ชัดเจน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียนอาจจะเกิดปัญหาที่ระดับปัจจัย หรือระดับกระบวนการ หรือระดับผลผลิต การวิจัยจะเขามามีส่วนช่วยในการหาคำตอบว่า ได้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างในระบบโรงเรียนนั้นๆ

4. การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพความรับผิดชอบเป็นภาระผูกพันที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และเป็นความรับผิดชอบต่อการที่จะต้องรายงาน และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้เสมอ ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถ

เพิ่มขึ้นนั้นมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่การส่งเสริมให้ครูทดลองวิจัยเทคนิคการสอนหลายๆ วิธีให้ครูมีส่วนในการวางแผนการจัดอบรมสาธิตวิธีการสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่างๆ อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสับเปลี่ยนกันเยี่ยมชมเขียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ประเมินผล และติดตามผล การประชุมปฏิบัติงาน การประชุมปรึกษาหารือเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับงานสอนมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนวัสดุและอุปกรณ์การสอนอื่นๆ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครูส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับวิชาครู เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้โครงการสอนเพื่อปรับปรุงการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเยี่ยมชมห้องเรียนและจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะและค่าที่พักให้ครูที่ไปประชุมอบรมทางวิชาการ

5. การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในโรงเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของข้าราชการครูด้านหนึ่งซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคลโดยยึดหลักปฏิบัติกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมว่าเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย เนื่องจากบำเหน็จที่บุคคลมีความพึงพอใจเท่านั้นจึงสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะดูได้จากเงินเดือน ความมั่นคงสภาพการปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ลักษณะรูปแบบของการปกครองบังคับบัญชา โอกาสที่จะมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความเข้ากันได้กับเพื่อนร่วมงาน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ฐานะทางสังคมการมีโอกาสประกอบกิจกรรมที่มีคุณค่า สภาพในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การใดก็ตามควรมีการให้บำเหน็จรางวัล การเลื่อนขึ้นตำแหน่งแก่ผู้ปฏิบัติงานที่ดียอมเป็นเครื่องจูงใจให้บรรดาผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความขยันขันแข็งมีความมั่นใจ และขวัญกำลังใจที่ดี อันเป็นหลักของการให้บำเหน็จความดีความชอบแก่ข้าราชการเพราะการให้บำเหน็จความดีความชอบเป็นระบบของการประเมินผลที่จัดทำขึ้นเพื่อหาคุณค่าของบุคคลในแง่ของการปฏิบัติงาน และสมรรถภาพในการพัฒนาตนเอง โดยปกติผู้พิจารณาคือผู้บังคับบัญชาโดยตรง การพิจารณาผลงานอาจไม่ทำให้เป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินและไม่จำเป็นต้องอาศัยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ธีระ ฤกษ์เจริญ (2546) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นจำเป็นต้องให้ความสนใจและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้นำที่มีความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างยิ่ง ย่อมจะมีบทบาทเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้

1. ฐานะผู้นำทางการวิจัย

1.1 สร้างบรรยากาศการวิจัยในโรงเรียน โดย กำหนดการวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียน และจัดนิทรรศการและเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูและนักเรียน

1.2 จัดให้มีหน่วยงานและคณะกรรมการการวิจัยประจำโรงเรียน

1.3 จัดหาทุนการวิจัย โดยการจัดทำงบประมาณประจำปีและแสวงหาแหล่งทุนต่างๆ มาใช้

1.4 จัดการฝึกอบรมการวิจัยให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ทำวิจัยในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น

1.5 ส่งบุคลากรไปร่วมศึกษาอบรม และกิจกรรมการวิจัยเท่าที่โอกาสอำนวยและให้นำเสนอเผยแพร่แก่นักเรียน

1.6 จัดดำเนินการวิจัยโดยตนเอง อย่างน้อยเข้าร่วมเป็นผู้วิจัยในโครงการวิจัยต่างๆ

1.7 ให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ แก่ครูและนักเรียนที่มีผลการวิจัยดี

2. ฐานะนักวิจัย

2.1 พัฒนาศักยภาพตนเองในการวิจัย โดยการศึกษาต่อระดับสูงขึ้นหรือการเข้าร่วมฝึกอบรมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.2 เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา อย่างน้อยร่วมเป็นผู้วิจัย

2.3 เสนอผลงานวิจัยทั้งในด้านเอกสารและนำเสนอผลการวิจัย ในการประชุมทางการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัลยกร มั่นถาวรวงศ์ (2546) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยได้ทำการศึกษามโนทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมี 5 ด้านดังนี้ 1) การส่งเสริมให้เห็นความสำคัญ 2) การสร้างสรรค์กลยุทธ์เชิงใจ 3) การนิเทศภายใน 4) การพัฒนาครู 5) การเผยแพร่ผลงานสร้างขวัญกำลังใจ และศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ 1) การส่งเสริมให้เห็นความสำคัญ โดยมีการส่งเสริมในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การชี้แนะและกระตุ้นให้ครูใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีการกำหนดเป็นนโยบายโรงเรียนให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียน ประชุมชี้แจงให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และจัดหาตำราและเอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า 2) การสร้างสรรค์กลยุทธ์เชิงใจ มีการส่งเสริมในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ 3) การนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น 4) การพัฒนาครู มีการส่งเสริมในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูมีผลงานวิจัยในชั้นเรียนได้มีโอกาสศึกษาอบรมเพิ่มเติมเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนภายนอกเป็นวิทยากรสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน แนะนำให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อการทำวิจัยในชั้นเรียน 5) การเผยแพร่ผลงานสร้างขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น 2. แนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ 1) การส่งเสริมให้เห็นความสำคัญ ควรชี้แนะและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญ เน้นให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการวางแผนบริหารงานวิจัย กำหนดเป็นนโยบายให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยภาคเรียนละ 1 เรื่อง จัดหาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง กำหนดปฏิทินและติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง 2) การสร้างกลยุทธ์

สูงใจ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ จัดสนทนาเชิงวิชาการ จัดศึกษาคุณงาน และใช้ผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ 3) การนิเทศภายใน ควรให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้หาความรู้เพิ่มเติม จัดระบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เชิญศึกษานิเทศก์หรือวิทยากรมานิเทศ และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ 4) การพัฒนาครู ควรเชิญวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญมาให้การอบรมและเป็นพี่เลี้ยงกับครู ให้ครูศึกษาหาความรู้และอบรมเพิ่มเติม ประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการทำวิจัย ให้ครูที่มีประสบการณ์เป็นพี่เลี้ยงให้กับเพื่อนครูในโรงเรียน 5) การเผยแพร่ผลงานสร้างขวัญกำลังใจ ควรยกย่องและให้เงินรางวัลกับครูที่มีผลงาน ควรมีเกณฑ์การประเมินเชิงปริมาณและคุณภาพในการใช้ผลงานวิจัยเพื่อพิจารณาความดีความชอบและปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น และควรเผยแพร่งานวิจัยของครูอย่างเป็นระบบ

ต้องจิตร์ โสมะภีร์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยได้ทำการศึกษารายชื่อของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และปัญหาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิด ตรวจสอบรายการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตของการศึกษารายชื่อผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) การส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน 3) การส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 4) การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 5) การยกย่องเชิดชู ครู – อาจารย์ที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับ การอบรม และส่งเสริมให้ครูปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น โดยการส่งเสริมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ส่วนเรื่องปัญหาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ 1) ปัญหาเนื่องมาจากครูมีภาระงานสอนมากจึงไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากต้นสังกัดไม่เพียงพอ 3) ครูมีภาระในงานประจำ และงานพิเศษของโรงเรียนมาก จึงไม่มีเวลาในการทำวิจัย 4) ครูไม่ใช้สื่อการเรียนรู้อื่นๆ และนวัตกรรมใหม่ในการเรียนการสอน

วราภรณ์ มณีบางกา (2546) ได้ศึกษารายชื่อของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร เพื่อศึกษารายชื่อของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร จำแนกตามตัวแปร

คุณลักษณะส่วนบุคคลของครู และขนาดของโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในปีการศึกษา 2546 จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของตัวพยากรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2. คุณลักษณะส่วนบุคคลของครูตัวแปรเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา 3. การศึกษาตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคลของครู ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา ส่วนตัวแปรขนาดของโรงเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงลบกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูประถมศึกษา และทั้งสองตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ได้ร้อยละ 16

วัลภา ฐิริปัญญา (2546) ได้ศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและกระบวนการบริหารของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสาเหตุที่ครูทำและไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหา ความต้องการความช่วยเหลือ สภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียน และบทบาทของผู้บริหาร กระบวนการบริหารของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งทำการศึกษาจาก ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียน 46 คน ครูที่ไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน 30 คน และผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม รวมทั้งสิ้น 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียน และแบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพราะต้องการศึกษาข้อมูลของนักเรียนว่ามีพฤติกรรม มีความต้องการ และมีปัญหาอย่างไร เพื่อหาวิธีแก้ไขให้กับนักเรียน สาเหตุที่ครูไม่ทำวิจัยในชั้นเรียนเพราะยังไม่เข้าใจวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย ครูมีความต้องการความช่วยเหลือในด้านความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน สภาพปัจจุบันของงานวิจัย

ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยแบบทดลองเชิงพัฒนาและทำวิจัยคนเดียว วิชาที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุดคือ ภาษาไทย การทำวิจัยในชั้นเรียนทำมากที่สุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือการวิจัยที่ใช้มากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอนและแบบบันทึกข้อมูล มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 41 – 60 วัน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้มากที่สุดคือวิธีเชิงปริมาณ ผลงานวิจัยในชั้นเรียนยังมีคุณภาพน้อย การเผยแพร่งานวิจัยจะพิมพ์เป็นรูปเล่มเฉพาะภายในโรงเรียน ผลการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในด้านนโยบาย และแผนปฏิบัติงาน การนิเทศติดตาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ การจัดให้ครูเข้ารับการอบรม และการพิจารณาความดีความชอบแก่ครู

สมโภชน์ ฉลาดคิด (2546) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของครู จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารให้การสนับสนุนระดับมาก 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครูศึกษาหาความรู้การวิจัยในชั้นเรียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และส่งเสริมให้ครูปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือ ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบความสำคัญ นโยบาย วัตถุประสงค์ บทบาทที่ครูต้องมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 3) ด้านการให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ ให้การยกย่องชมเชยครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และจัด ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากเพียง 1 ข้อ คือ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู เช่น ความเป็นอิสระกล้าคิดกล้าทำ ค้านคว้า และทดลองความคิดใหม่ ๆ เป็นต้น 5) ด้านการส่งเสริม

ความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาเพียง 1 ข้อ คือ สนับสนุน และส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพของครูโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน 6) ด้านการจัดสรรงบประมาณการวิจัยในชั้นเรียนนั้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก คือ จัดวัสดุอุปกรณ์ เพื่อความสะดวกในการวิจัยในชั้นเรียน จัดสรรงบประมาณ การวิจัยในชั้นเรียนทันต่อการใช้งาน และ ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดสรรงบประมาณ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนเป็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนของครู เพื่อนำข้อค้นพบจากผลการวิจัยของตนไปใช้ในการปรับปรุง คุณภาพ การเรียนการสอนของตน หรือแก้ปัญหการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ และบุคคลที่มีส่วนทำให้ การวิจัยในชั้นเรียนของครูมีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้สรุปบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เป็น 7 ประเด็น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิด ชั่วคราวสำหรับงานวิจัยซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
2. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
3. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
4. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
5. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
6. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง งานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
7. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อค้นพบ
จากผลการวิจัยของตนไปใช้ในการปรับปรุง คุณภาพการเรียนการสอนของตน หรือแก้ปัญหการ
เรียนการสอนที่ประสบอยู่ได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การเลือกกรณีศึกษา

การเลือกกรณีศึกษาซึ่งเป็น โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า ทางโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่องมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 และครูให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี ผลงานวิจัยของครูมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้จากทะเบียนงานวิจัยของโรงเรียน โดยเปรียบเทียบจำนวนผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2551 คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้ 24.19 40.32 51.61 77.42 และ 100.00 ตามลำดับ รวมถึงการที่ครูผู้มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนยังได้รับการนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมทางวิชาการอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้มีโอกาสนี้เป็นผู้ช่วยวิทยากร ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการ” โครงการความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นท่านหนึ่งที่เข้ารับการอบรมในโครงการนี้เช่นกัน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าผู้อำนวยการเป็นผู้ที่มีความสนใจ ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้น และตั้งใจในการทำวิจัยเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นผู้นำ กระตุ้น ช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับอาจารย์อีก 4 ท่าน ของโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) ที่มาเข้ารับการอบรมร่วมด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู ให้ครูได้เห็นคุณค่า และสามารถนำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียน บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา และบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ใช้เป็นแนวทางในการสังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารและครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเอกสารของโรงเรียน โครงการวิจัยในชั้นเรียน และงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร รายงาน ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิจัยในชั้นเรียน บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา และบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ นำมาเป็นข้อมูลสำคัญในการสร้างแนวข้อคำถามในการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาเอกสาร

2. สร้างแนวข้อคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้เขียนเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ วิธีการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เจตคติที่มีต่อการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศติดตาม ความพร้อมในการใช้งานและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ แหล่งข้อมูล การกำหนดสัดส่วนงบประมาณการวิจัยในชั้นเรียน การนำเสนอ เผยแพร่ ผลงานของครูและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การนำผลที่ได้จากการทำวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาตนเองของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

3. สร้างแนวการสังเกต และการศึกษาเอกสาร เพื่อสังเกตพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูของผู้บริหาร และพฤติกรรมการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน และการปฏิบัติภาระหน้าที่ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสารของโรงเรียน โครงการวิจัยในชั้นเรียน และงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยใช้การบันทึกเป็นแบบบันทึกภาคสนาม

4. ผู้วิจัยเสนอแนวการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกภาคสนาม ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

5. ผู้วิจัยพัฒนาแนวการสัมภาษณ์ในเรื่องการสร้างข้อคำถามจากประเด็นที่สร้างขึ้น และ การใช้ภาษาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้เกิดความเหมาะสม และสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

6. นำแนวการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกภาคสนาม ที่พัฒนาแล้ว และผ่านการพิจารณาจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปใช้ประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ณ โรงเรียน ซอยแอนเน็กซ์ (กาญจนาภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

อุปกรณ์สำหรับการวิจัย ได้แก่

1. สมุดบันทึกและเครื่องเขียน
2. อุปกรณ์อื่นๆ ได้แก่ แถบบันทึกเสียงพร้อมเครื่องเล่น กล้องถ่ายรูป เป็นต้น

ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือสำหรับการวิจัยไว้ล่วงหน้า ทำการศึกษา ทดลองใช้จนมั่นใจสามารถ ใช้งานได้อย่างถูกต้อง และอุปกรณ์ต่างๆ นั้นอยู่สภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และเตรียมอุปกรณ์ สำรองไว้เพื่อป้องกันความผิดพลาด

การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นระยะเวลา 6 เดือน คือ ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2551 ผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในภาคสนาม ซึ่งในช่วงนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสังเกต พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูของผู้บริหาร และ พฤติกรรมการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน และการปฏิบัติภาระหน้าที่ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การสำรวจเอกสาร ประกอบกับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ยังเป็นข้อสงสัย พร้อมกับการศึกษาเอกสารเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงในการตีความมากยิ่งขึ้น

ขั้นก่อนเข้าสู่สนามวิจัย

ผู้วิจัยติดต่อไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นการเกริ่นนำถึงการทำงานวิจัยของผู้วิจัยอย่างคร่าวๆ ซึ่งการติดต่อระหว่างผู้วิจัยและผู้อำนวยการใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นการพูดคุยสั้นๆ อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนก็ได้สอบถามถึงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนก็ให้การตอบรับด้วยความยินดี จากนั้นผู้วิจัยจึงนัดหมายวันและเวลากับผู้อำนวยการเพื่อจะได้พบและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัย

จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการขอหนังสือจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึง โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นเข้าสู่สนามวิจัย

การแนะนำตัว

การไปพบผู้อำนวยการโรงเรียนครั้งนี้ผู้วิจัยเข้าไปเพื่อแนะนำตัว และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัย แต่เนื่องจากผู้วิจัยรู้จักกับผู้อำนวยการโรงเรียนมาก่อนการแนะนำตัวจึงไม่มีปัญหาเป็นการพูดคุยสนทนาอย่างเป็นกันเองระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้วิจัย จากนั้นผู้อำนวยการโรงเรียน จึงแนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักกับผู้ช่วยฝ่ายวิชาการที่มาร่วมรับฟังรายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัยด้วย ผู้วิจัยจึงได้ชี้แจงอย่างละเอียดตามความเป็นจริงถึงวัตถุประสงค์ และลักษณะการเก็บข้อมูล ซึ่งต้องใช้การสังเกต การสำรวจเอกสาร และการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงความจำเป็นในการที่ผู้วิจัยต้องเข้าไปอยู่ในสนามวิจัย พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้มอบสำเนาโครงการวิทยานิพนธ์ให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนไว้ จำนวน 1 ชุด เพื่อช่วยตอบคำถามบางประการที่ผู้ให้ข้อมูลยังเกิดความสงสัย ผู้วิจัยได้รับการตอบรับและความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งช่วยนำผู้วิจัยไปพบกับครูในโรงเรียนแล้วชี้แจงเกี่ยวกับการมาของผู้วิจัยให้ทราบคร่าว ๆ ซึ่งผู้วิจัยก็ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสัมภาษณ์แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเตรียมการ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ เลือกประเภทการสัมภาษณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ เตรียมคำถามการสัมภาษณ์ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นหลัก ส่วนในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้วิจัยใช้ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและมีการนัดหมายล่วงหน้าทุกครั้ง

2. ขั้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ก่อนแล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยบรรยากาศที่เหมาะสมและสุภาพ พยายามไม่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ถูกชักมากเกินไป หรือรู้สึกว่าการวิจัยมาจับผิด และสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนมีภาระงานค่อนข้างมากก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ได้นัดหมายล่วงหน้า และชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนก็ให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การสัมภาษณ์ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยมีโอกาสดูคุยในช่วงเวลาระหว่างที่ครูว่างจากงานสอนในบางชั่วโมง และมีโอกาสดูคุยอย่างเต็มที่ในช่วงกลางวันหลังจากรับประทานอาหาร และในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน ซึ่งครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ก็ให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3. ขั้นการบันทึกการสัมภาษณ์ ก่อนที่ผู้วิจัยจะบันทึกการสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตทุกครั้ง ผู้วิจัยทำการบันทึกผลจากการสัมภาษณ์ลงในบันทึกการสัมภาษณ์ภายหลังเสร็จสิ้น

การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง มีการทบทวนผลการสัมภาษณ์ทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงสิ่งที่ต้องสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อหาคำตอบในประเด็นที่ยังสงสัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยหลังจากที่ผู้วิจัยเข้าไปแนะนำตัวที่โรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามที่สนามวิจัยด้วยตนเองเป็นระยะเวลา 6 เดือน คือ กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ.2551 ผู้วิจัยสร้างความสนิทสนม เริ่มจากครู 4 ท่าน ที่เคยรู้จักในระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “วิจัยในชั้นเรียน” ในโครงการที่ผู้วิจัยเป็นผู้ช่วยวิทยากร โดยการเข้าไปพูดคุย อาสาช่วยเหลืองานที่ผู้วิจัยสามารถช่วยได้ และในระหว่างที่ผู้วิจัยอยู่ในสนามวิชานั้น ทางโรงเรียนได้จัดให้ผู้วิจัยนั่งอยู่ในห้องวิชาการผู้วิจัยจึงได้ช่วยงานเกี่ยวกับเอกสารบางส่วนในห้องวิชาการ ทำให้ได้พบและพูดคุยกับครูท่านอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นที่ได้เข้ามาในห้องวิชาการ และได้พูดคุยสร้างความสนิทสนมกับครูในระหว่างการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมทำบุญโรงเรียน กิจกรรมวันแม่ เป็นการสร้างความคุ้นเคยทำให้ครูผู้ให้ข้อมูลรู้สึกที่ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพื่อให้การเก็บข้อมูลนี้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง หรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงของโรงเรียนให้มากที่สุด ในการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตนั้นผู้วิจัยได้สังเกตจากพฤติกรรมของผู้บริหาร และจากพฤติกรรมครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงบริบทต่างๆ ของโรงเรียนร่วมด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากเอกสาร

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นการหาร่องรอยหรือหลักฐานจากเอกสารของโรงเรียน โครงการวิจัยในชั้นเรียน และงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และทำการบันทึกผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) อย่างละเอียด เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันที่เก็บมาจากเวลา สถานที่ หรือบุคคลที่แตกต่างกันด้วยวิธีที่หลากหลาย ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งได้แก่แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลว่า เมื่อเวลาต่างกัน และผู้ให้ข้อมูลต่างกัน ข้อมูลที่ได้จะเหมือนเดิมหรือไม่ เช่น ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ในช่วงแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจึงสนทนากับครูถึงวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการส่งเสริมความรู้ความสามารถแก่ครู เมื่อผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในภายหลังผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการส่งเสริมความรู้ความสามารถแก่ครู ด้วยแนวคำถามเดิม เพื่อตรวจสอบดูความถูกต้องของข้อมูล ว่าเมื่อเวลาเปลี่ยนไป ข้อมูลจะยังเหมือนเดิมหรือไม่ ซึ่งพบว่าข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารเหมือนกันกับข้อมูลที่ได้จากครู

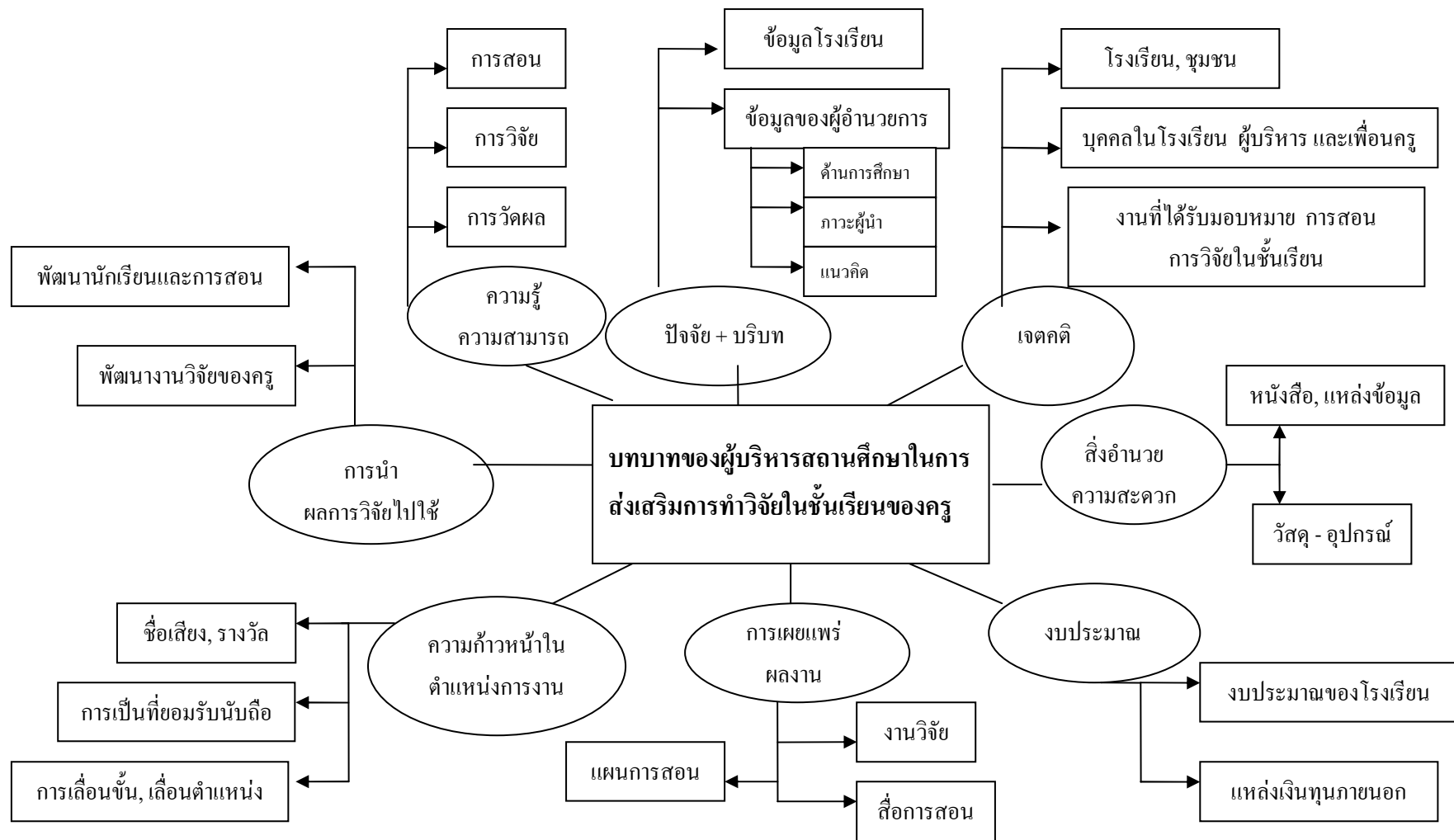
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีเก็บข้อมูล เป็นการใช่วิธีเก็บข้อมูลที่ต่างกัน เพื่อบรรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 3 แบบ คือ วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ และวิธีการศึกษาจากเอกสาร เช่น ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เรื่องการนิเทศติดตาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ใช้การสัมภาษณ์ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษาเอกสารของโรงเรียนในการนิเทศแบบคลินิกที่ใช้ในการนิเทศแผนปฏิบัติการการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ว่าเมื่อใช้วิธีการที่ต่างกัน เก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเดียวกันข้อมูลที่ได้จะตรงกันหรือไม่

3. การตรวจสอบจากการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการกลับไปตรวจสอบกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยว่า ผู้วิจัยการตีความถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยใช้วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยหลังจากที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยจะอ่านข้อมูลที่รวบรวมได้ให้ผู้ให้ข้อมูลฟัง เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลให้มีความเข้าใจตรงกัน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการแยกแยะข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร อย่างเป็นระบบ และนำมาจัดหมวดหมู่ของข้อมูล โดยหาคำสำคัญของเนื้อหาในทุกหมวดหมู่ของข้อมูล นำมาวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาประกอบกัน พร้อมทั้งเขียนแผนผังเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ และนำเสนอเป็นแบบพรรณนาความ โดย

นำข้อความหรือเหตุการณ์ต่างๆ มาใส่เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในระหว่างที่ยังเก็บข้อมูลภาคสนามอยู่ด้วย เพื่อตรวจสอบในแต่ละประเด็นว่ายังขาดข้อมูลส่วนใดอยู่หรือไม่ ผู้วิจัยสามารถเขียนแผนผังจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนผังความคิด แสดงประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบกรณีศึกษา เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู การสัมภาษณ์ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน และการศึกษาเอกสารของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามคำถามการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลของผู้อำนวยการ

2. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู แบ่งออกเป็น

2.1 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.3 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.4 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.5 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.6 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.7 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้อำนวยการ

1. ความสำเร็จด้านการศึกษา

ผู้อำนวยการเกิดเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2497 ที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร คุณพ่อเป็นครูใหญ่ คุณแม่เป็นแม่บ้าน มีพี่น้องทั้งหมด 8 คน พ่อได้เริ่มเข้าเรียนในโรงเรียนที่คุณพ่อเป็นครูใหญ่อยู่ในขณะนั้น แล้วจึงได้ย้ายที่อยู่อาศัยมาที่บางโพ เนื่องจากครอบครัวของพ่อเป็นครอบครัวที่มีบุตรมาก ฉะนั้นจึงให้บุตรเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนรัฐบาลบ้างเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระ ตอนนั้นโรงเรียนรัฐบาลยังไม่ใช้การศึกษาภาคบังคับ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ได้มาสอบเข้าที่โรงเรียนวัดสร้อยทอง ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครด้วย ในการสอบเข้า พ่อก็สามารถสอบได้เป็นอันดับที่ 1 จึงเป็นที่ภาคภูมิใจของคุณพ่อคุณแม่มาก และในระหว่างที่เรียนก็เรียนได้เป็นอันดับต้นๆ เมื่อศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 แล้วจึงสอบเรียนเข้า ม.ศ.1 – ม.ศ.3 ที่โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากรซึ่งอยู่ตรงข้ามกับโรงเรียนวัดสร้อยทอง การเดินทางไปโรงเรียนก็ใช้วิธีการเดินข้ามสะพานพระรามหกข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาไปเพราะบ้านของ พ่ออยู่ที่ชุมชนวัดสร้อยทอง ในช่วงนี้ พ่อก็เริ่มมีความคิดแล้วว่าอยากจะเป็นครูสอน เพราะสมัยตอนเด็กนี้เวลาเล่นอะไรก็จะชอบเล่นเป็นครูและก็จะให้เพื่อนๆ เป็นนักเรียน และเมื่อศึกษาจบ ชั้นม.ศ.3 แล้ว ก็มาสอบเข้าวิทยาลัยครู ในการเลือกเรียนนั้นก็จะมีการเลือกอันดับของที่เรียนซึ่งมี 3 อันดับ ซึ่ง พ่อก็ได้เลือกที่วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครทั้ง 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เนื่องจาก พ่อเกิดที่ฝั่งธน อันดับที่ 2 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และอันดับที่ 3 วิทยาลัยครูสวนดุสิต และผลก็ได้มาเรียนที่วิทยาลัยครูสวนดุสิต สมัยที่ พ่อเข้าเรียนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงจากโรงเรียนการเรือนเป็นวิทยาลัยครูเป็นปีแรก เครื่องแบบยังเป็นเหมือนเดิมอยู่ เวลาเดินไปไหนคนก็จะทักทายจากเครื่องแบบที่ใส่นั้น ทำให้มีคนเรียกว่าเป็นนักเรียนการเรือน แต่หลักสูตรการสอนนั้นเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยครูแล้ว การเรียนก็จะมี 2 หลักสูตร คือ ปก.ศ.ต้น กับ ปก.ศ.สูง พ่อเรียนอยู่ที่วิทยาลัยครูสวนดุสิตเป็นเวลา 2 ปีจนจบ ปก.ศ.ต้น เมื่อเรียนในระดับ ปก.ศ.ต้นได้ 2 ปี พ่อก็ได้รับคัดเลือกให้สามารถเรียนต่อในระดับ ปก.ศ.สูงได้เลยเพราะว่าเกรดถึง แต่ว่าคุณพ่อไม่ให้เรียนแล้วให้มาเป็นครูในโรงเรียนที่คุณพ่อเป็นครูใหญ่ ในตอนนั้น พ่อ รู้สึกโกรธมาก และน้อยใจ พ่อจึงไม่เชื่อคุณพ่อ เพราะคิดว่า ในเมื่อได้รับคัดเลือกแล้วก็เรียนต่อ คุณพ่อเห็นว่า พ่อคือจึงไม่ส่งให้เรียน พ่อก็ยังมุ่งมั่นที่จะไปเรียน เพราะคิดว่าตัวเองจะได้ทุนต่อจากที่เรียน ปก.ศ.ต้น แต่ว่าทุนยังไม่มา ทุนจะมากลางเทอมเรียนปก

ศ.สูงได้เดือนเดียวก็เรียนต่อไม่ได้ด้วยเหตุเพราะขาดงบประมาณในการเรียน ก็ไปไม่รอดก็ต้องออกมาเป็นครูอยู่โรงเรียนแห่งหนึ่ง หลังจากนั้นไม่นาน ผอ. ก็ได้สอบชุดครู ซึ่งสมัยนั้นคนที่เป็นครุสามารถสอบเลื่อนขั้นของตนเองได้ด้วยการสอบวิชาต่างๆ หลายวิชา เรียกว่า การสอบชุดครูตามเกณฑ์แล้วต้องสอบ 4 วิชา ถ้าจะเลื่อนระดับจากป.ศ.สูงเป็น ค.ม. ผอ.ก็สอบทีเดียวได้ 4 วิชาเลย ซึ่งก็เป็นไปตามวิถีทางที่คุณพ่อวางแผนไว้แล้ว ผอ.คิดว่าคุณพ่อคงจะวิเคราะห์ถูกแล้วว่าลูกสามารถไปได้แต่ตอนนั้นด้วยความที่ไม่เข้าใจ และคุณพ่อก็ไม่อธิบายด้วย การไม่เข้าใจในตอนนั้นจึงเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ การที่จะมีสิทธิ์จะสอบชุดครูได้ต้องเป็นครูเท่านั้นเป็นนักศึกษาไม่ได้ ที่คุณพ่อให้ออกมาก็ถูกแล้ว หลังจากที่ทำงานด้านการสอน การวัดประเมินผลได้สักระยะหนึ่ง ผอ.จึงได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเริ่มทำงานในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนในปี พ.ศ. 2542

2. ภาวะความเป็นผู้นำ

ผอ. เป็นผู้ที่มิภาวะความเป็นผู้นำ มีความกล้าแสดงออก และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมาตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นเด็ก ดังเช่นในช่วงที่เรียนอยู่ที่วิทยาลัยครูสวนดุสิตนั้น ผอ.เป็นหัวหน้าห้อง ผอ.เล่าว่าการเป็นหัวหน้าห้องนั้นไม่ได้รับคัดเลือกจากเพื่อน แต่อาจารย์ถามว่าได้เลือกหัวหน้าห้องกันหรือยัง เพื่อนๆก็ตอบพร้อมกันว่ายังไม่ได้เลือก อาจารย์จึงถามว่าใครจะเป็นหัวหน้าห้องบ้าง ผอ.จึงยกมืออาสาเป็นหัวหน้าห้อง ซึ่งเรื่องนี้ก็ยังเป็นที่พูดถึงในกลุ่มเพื่อนสมัยที่เรียนอยู่ด้วยกันอย่างสนุกสนานทุกครั้งที่พบกัน เพราะในตอนนั้น ผอ.ตัวผอมกว่าใครตัวเล็กกว่าเพื่อนๆ เพื่อนที่ตัวใหญ่กว่าไม่มีใครกล้าเลย แล้วอยู่ๆ ผอ.ยกมืออาสาเป็นหัวหน้าห้อง

3. แนวคิดในการบริหารจัดการ

ผอ. เริ่มทำงานในสายงานการบริหาร โดยเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในเขตคอนเมือง โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ค่อนข้างมีปัญหาทางด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากร เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน และจากประสบการณ์การเป็นรองผู้อำนวยการในหลายๆ โรงเรียนที่ผ่านมานั้น ผอ.มองเห็นการทำงานของผู้บริหารในโรงเรียนที่ผ่านมาเป็นตัวอย่างที่ดีกับ ผอ.เสมอ อยู่ที่ว่าเลือกตัวอย่างที่ดีๆ มาใช้ ว่า สิ่งนี้ไม่ถูกต้อง ทำอย่างนี้ไม่ดี สิ่งไหนที่ดี ครูเขาก็จะชื่นชอบมีความสุข ผอ.จึงได้ข้อคิดจากการทำงานที่โรงเรียนนี้ว่า การบริหารงานใดก็แล้วถ้าบุคลากรมีปัญหาแล้วจะทำให้งานอื่นๆ ล้มเหลวด้วย การทำงานก็เปลี่ยนไป จะต้องเป็นผู้นำ ต้องเป็นคนนิเทศ ให้คำแนะนำ

ต้องเป็นที่ปรึกษาที่ฟังของคนอื่น ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนไม่ว่าไปอยู่ที่โรงเรียนใดก็ตาม เริ่มต้นต้องบริหารบุคลากรก่อน ต้องพัฒนาบุคลากร ต้องบริหารให้บุคลากรพึงพอใจ โดยเริ่มจากการให้บุคลากรทุกท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน และกระจายงานให้แก่บุคลากรในฝ่ายต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่ง ผอ.เองก็มีส่วนร่วมในการงานนั้นร่วมด้วย เนื่องจาก ผอ.จะต้องรู้และเข้าใจในการปฏิบัติงานทุกอย่าง พร้อมทั้งทำการหาข้อมูลหรือข่าวสาร เกี่ยวกับเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน และที่สำคัญคือ ผอ.เองก็เป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานในสิ่งที่บุคลากรได้รับมอบหมายด้วย เพื่อให้บุคลากรทุกท่านเห็นว่าเมื่อ ผอ. กระจายงานไปแล้วก็ไม่ได้ละทิ้งให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานกันเองโดยลำพัง และการที่ ผอ.ทำเช่นนี้ก็เพื่อให้บุคลากรไม่รู้สึกว่าเขาถูกเอาเปรียบ และพึงพอใจกับการบริหารงานของ ผอ. เพราะ ผอ.คิดว่า คนเราถ้าไม่พึงพอใจแล้วทำอะไรก็จะไม่มีคุณภาพเพราะไม่ได้ทำด้วยใจ ซึ่งผู้บริหารหลายคนลืมไป ใช้แต่อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่คิดว่าครูก็จะไม่ศรัทธาและจะเกิดความขัดแย้งในที่สุด ทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารไปด้วย

4. แนวคิดด้านวิชาการ

ผอ.เริ่มจากการเป็นครูสอนระดับประถมศึกษา วิชาเรขาคณิต วิชาภาษาอังกฤษ และได้รับหน้าที่การสอนอีกหลายวิชา แต่ส่วนใหญ่จะเป็นคณิตศาสตร์ และเมื่ออยู่มาได้ประมาณ 1 ปี ผู้อำนวยการโรงเรียน ก็ให้ ผอ.มาเป็นครูวัดผลของโรงเรียนด้วย ในตอนนั้นการจำแนกครูจะแบ่งเป็น ครูประจำการ กับ ครูพิเศษ ผอ.ก็จะได้เป็นครูพิเศษในตำแหน่งครูวัดผลประเมินผล แต่ที่ต้องทำการสอนด้วยมีชั่วโมงสอน 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งน้อยกว่าครูประจำ เมื่อมีหน้าที่เป็นครูวัดผลแล้ว ผอ.จึงต้องขยันค้นคว้า พยายามที่จะหาความรู้ให้กับตนเองมากขึ้น มีการไปอบรมที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เรื่องหน้าที่ของครูวัดผลประเมินผลเป็นเวลา 6 เดือน กลับมาก็เป็นหน้าที่โดยตรงในการทำเรื่องของการวัดผลประเมินผลเพื่อเข้าประกวดครูดีเด่น ผอ.เล่าว่าเดิมสังกัดกรุงเทพมหานครจะมีการประกวดครูดีเด่น ซึ่งทางสังกัดกรุงเทพมหานคร จะตั้งเกณฑ์ขึ้นมาว่าครูดีเด่นในสาขาวิชานั้นจะต้องทำอะไรบ้าง ผอ.มีความพยายามที่จะทำทุกอย่างให้เหนือกว่าเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผอ.จึงได้เป็นครูดีเด่นด้านการวัดผลประเมินผลอันดับ 1 ประมาณปี พ.ศ.2530

จากการศึกษาประวัติของผู้บริหารผู้วิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนานิเชก 2) ได้แก่การเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ค้นหาความรู้และประสบการณ์ให้กับตนเองอยู่

ตลอดเวลา มุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นผู้ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ มีลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนเองและสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการพัฒนาอยู่เสมอ

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

1. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.1 ความรู้ความสามารถด้านการสอน

ผู้บริหารกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน โดยให้ครูมีส่วนในการวางแผนการจัดอบรม อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการเรียนการสอนในที่ประชุมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาการเรียนการสอนตามแผนปฏิบัติราชการของโรงเรียน ที่จัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอน ที่จัดให้มีโครงการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถของครู ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่

1.1.1 อบรมเขียนผลงานทางวิชาการ

1.1.2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การเขียนแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3 ศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น

1.1.4 พัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้คอมพิวเตอร์

และโครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

1.1.5 การผลิตสื่อการเรียนรู้

1.1.6 การประกวดสื่อการเรียนรู้

ผู้บริหารดำเนินการส่งครูให้เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การเขียนแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคิดวิเคราะห์ การทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา หรือมีการเชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ในโรงเรียน มีการจัดอบรม สัมมนา ทั้งภายในโรงเรียน และกับหน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงการแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอน มีการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดตามความต้องการของครู การไปศึกษาดูงานทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้น

หลังจากจบการอบรมผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ในเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ตามโครงการ “การนิเทศแบบคลินิก” ซึ่งเป็นโครงการที่ทีมผู้บริหารได้ทำการนิเทศ ประเมินครูทั้งเรื่องการสอน และการวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน

1.2 ความรู้ความสามารถด้านการวัดผลประเมินผล

ผู้บริหารกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการวัดผลประเมินผล โดยการส่งครูให้เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผล ได้แก่ โครงการอบรมการประเมินโครงการ การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง การประเมินการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน หรือมีการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้แก่ครู รวมถึงการแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการสอน ส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากการไปศึกษาดูงานทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาการเรียนการสอนตามแผนปฏิบัติราชการของโรงเรียน ที่จัดให้มีโครงการเครือข่ายโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

1.2.1 อบรมปฏิบัติการ การประเมินโครงการ

1.2.2 การวัดและประเมินผลผู้เรียน

หลังจากจบการอบรม ผู้บริหารมีการดำเนินการนิเทศ กระตุ้นติดตามการปฏิบัติงาน วิธีการประเมินผลผู้เรียน โดยการกล่าวถึงในที่ประชุม จัดทีมผู้บริหารในดำเนินการให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากสิ่งที่ครูทำ และให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่ยังมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในการปฏิบัติงานของ

ตน มีการติดตามการทำงานของครูแต่ละคนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ให้กำลังใจแก่ครูโดยเข้าไปซักถามการทำงานของครู เพื่อให้ครูได้ทราบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานที่ครูกำลังทำอยู่มาโดยตลอด เมื่อทราบว่าครูมีปัญหา ก็ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยผู้บริหารจะเน้นการกระตุ้นให้ครูได้แสดงออกถึงความสามารถของตนเอง และจะกล่าวกับครูท่านนั้นเสมอว่าครูมีความสามารถอยู่แล้วที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ ผู้บริหารจะแต่งตั้งให้มีครูพี่เลี้ยงให้กับครูท่านนั้น เพื่อคอยแนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

1.3 ความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยการส่งครูให้เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียนกับโครงการความร่วมมือกับโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดย รศ.ดร.ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ ดร.วสันต์ ทองไทย อ.กฤษ บุญหลง มีการจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยทางโรงเรียนมีนักวิชาการโรงเรียน คือ ดร.วิศาล เครือคล้าย เป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องนี้ เป็นผู้ให้คำปรึกษาเรื่องวิจัยในชั้นเรียนแก่ทุกคนในโรงเรียนตลอดมา และจากการที่ผู้อำนวยการและเพื่อนครูในโรงเรียนอีก 4 ท่าน ได้เคยไปเข้าร่วมมาแล้ว ผู้อำนวยการจึงได้แต่งตั้งให้ครูทั้ง 4 ท่านนี้เป็นครูแกนนำเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน และในบางครั้งที่มีการประชุมประจำเดือนของโรงเรียนผู้อำนวยการก็ได้เป็นวิทยากรให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนอีกด้วย ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“การประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้และวางแผนในการทำวิจัยชั้นเรียนมีการประชุมวางแผน ทำความเข้าใจในการทำวิจัยชั้นเรียน เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ”

“มีการจัดอบรมการทำวิจัย จากการเผยแพร่ของครูที่ผ่านการอบรมการทำวิจัยแล้ว มาแจ้งให้เพื่อนครูทราบสิ่งที่ครูไปอบรมมานั้น ได้ความรู้อะไรก็ต้องมาขยายผลให้ทราบในที่ประชุมทุกครั้ง”

“กำหนดให้ครู 4 คน ที่ได้ไปเข้าร่วมโครงการอบรมวิจัยในชั้นเรียนเป็นครูแกนนำ เป็นที่ปรึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูคนอื่น ๆ หรือไม่ก็สามารถไปปรึกษารองผู้อำนวยการ และผู้อำนวยการก็ได้”

“ผู้อำนวยการชี้แจงให้ครูทราบถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ และบทบาทที่ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียน และมีครูที่ไปอบรมมาช่วยแนะนำ มีปัญหาหรือไม่เข้าใจก็ไปถามไปขอคำแนะนำได้”

“ครูมีส่วนร่วมในที่ประชุมลงมติให้ความเห็นชอบในการทำวิจัยในแต่ละปีการศึกษาว่าจะดำเนินการอย่างไร ร่วมกันคิดพิจารณาในแต่ละกลุ่มสาระ โดยการประชุมสภาระ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางการทำการวิจัยในชั้นเรียนในเทอมนี้ก็กำหนดให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยไตรหลักศึกษา เพื่อให้แก่นักเรียนเกิด คีล สมาธิ และปัญญา และให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกเทอม”

หลังจากจบการอบรมผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูในเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ตามโครงการ “การนิเทศแบบคลินิก” ซึ่งเป็นโครงการที่ทีมผู้บริหารได้ทำการนิเทศ ประเมินครูทั้งเรื่องการสอน และการวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน

สำหรับการนิเทศติดตามของผู้บริหารทั้งในเรื่องการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ทำวิจัยนั้นผู้บริหารได้จัดการนิเทศการสอนเป็นโครงการ “นิเทศการสอนแบบคลินิก” เป็นโครงการที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งเป็นการแสดงถึงการที่ครูทั้งโรงเรียนได้สามารถทำงานวิจัยกันได้อย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบของโครงการมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูในเรื่องการเขียนแผนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน และการเรียนรู้โดยใช้หลักไตรศึกษา เพื่อปรับความรู้พื้นฐานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และสร้างองค์ความรู้ในส่วนที่ครูยังเข้าใจผิดไปหรือที่ยังไม่ทราบให้ครูมีความเข้าใจที่ตรงกัน และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ ขั้นที่ 2 ให้ครูแต่ละท่านนำความรู้และประสบการณ์ของตนไปเขียนแผนการสอนโดยใช้หลักไตรศึกษาพัฒนาผู้เรียน ที่จะใช้ประกอบกับแผนปฏิบัติการวิจัยของตน โดยในขั้นตอนนี้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนจะต้องแจ้งวัน เวลาที่ใช้แผนการสอนนี้ต่อทีมผู้บริหาร เพื่อนัดหมายการนิเทศการสอน ขั้นที่ 3 หลังจากทำการสอนเพื่อให้ทีมผู้บริหารเข้านิเทศแล้วนั้นครูจะต้องประเมินการสอนของตนเอง

ว่ามีสิ่งที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างไรบ้างและนำไปปรึกษาต่อทีมของผู้บริหารถึงแนวทางการแก้ไขปรับปรุงนั้น ขั้นที่ 4 เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูทุกท่านเกี่ยวกับวิธีการ หลักการในการสังเกตการสอนเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประเมินการสอนของเพื่อนครูในขั้นตอนต่อไป ขั้นที่ 5 ครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องจับคู่กันเพื่อทำการสังเกตการสอนของเพื่อนครู ซึ่งเรียกว่า “การสังเกตการณ์สอนแบบคู่สัญญา” เมื่อได้เข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูแล้วครูทั้งสองท่านก็จะร่วมกันอภิปรายถึงจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุง ทั้งในเรื่องเทคนิควิธีการสอน เนื้อหาที่สอน สื่อประกอบการเรียนการสอน ขั้นที่ 6 เป็นขั้นที่ครูทำการสอนให้ทีมผู้บริหารได้เข้านิเทศอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำการประเมินการสอน และนำไปสู่ขั้นสุดท้ายคือ ขั้นที่ 7 การสรุปการประเมินการนิเทศการสอน โดยที่ในแต่ละขั้นของโครงการที่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนได้ทำการสอนครูจะต้องปฏิบัติหน้าที่การเป็นนักวิจัยไปด้วยคือ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรมและการประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละท่านไปพร้อมๆ กันด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารแผนพัฒนาการเรียนการสอน ตามแผนปฏิบัติราชการของโรงเรียน ที่จัดให้มีโครงการนิเทศการสอนแบบคลินิก ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศการสอนให้ครูใช้หลักไตรสิกขาพัฒนาผู้เรียน มี 7 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเขียนแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักไตรสิกขา

กิจกรรมที่ 2 สังเกตการณ์สอนโดยทีมรองผู้อำนวยการ

- ปรัชญาก่อนสอน
- คู่มือการสอน
- ประเมินหลังสอน

กิจกรรมที่ 3 ครูประเมินการสอนของตนเอง

กิจกรรมที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการ สังเกตการณ์สอน

กิจกรรมที่ 5 สังเกตการณ์สอนแบบคู่สัญญา

กิจกรรมที่ 6 สาธิตการสอน

กิจกรรมที่ 7 สรุปประเมินการนิเทศการสอน

การนิเทศทั้ง 7 กิจกรรมนั้นเป็นการนิเทศการสอนของครูในคาบเรียนที่ครูเขียนแผนการสอนเพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วย และในทุกสัปดาห์หรือสองสัปดาห์ก็จะจัดให้ครูผู้นำทางการวิจัยประชุมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้ประสานงาน และในบางครั้ง ผู้บริหารก็จะเป็นผู้คอยประสานงานด้วยตนเองด้วย ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“มีการติดตามดูแลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน โดยสอบถามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ”

“ดำเนินการติดตามและดูแลการทำวิจัย โดยให้รองผู้อำนวยการทั้ง 3 ฝ่าย ติดตามผลเพื่อทราบปัญหา ร่วมแก้ไข โดยสายชั้นแต่ละสายชั้นจะมีรองผู้อำนวยการแต่ละฝ่ายรับผิดชอบดูแล”

“มีกระบวนการนิเทศการสอนเพื่อแนะนำให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน อยู่เสมอ และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน”

2. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

เนื่องจากครูจะมีหน้าที่สอนนักเรียน และยังต้องรับผิดชอบงานของโรงเรียนอีกมาก ดังนั้นภาระงานของครูจึงมีมาก เมื่อผู้บริหารให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนครูบางคนยอมเห็นว่ามีประโยชน์เพราะทำอยู่เป็นประจำ แต่บางคนอาจรู้สึกท้อแท้ เหนื่อย ผู้บริหารจึงต้องสร้างให้ครูเกิดเจตคติที่ดี สร้างความพึงพอใจให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อ ทั้งอาชีพการสอนงานที่ได้รับมอบหมาย การทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ครูมีความรู้สึกว่าได้ทำงานที่ตนเองชอบ และได้มีโอกาสใช้ความสามารถเพื่อเสริมสร้างงานนั้น โดยมีการชี้แจงถึงการกำหนดแผนปฏิบัติการวิจัยที่ ผู้บริหารให้ครูทำนั้นก็เริ่มจากการกำหนดในระยะเวลาสั้นๆก่อนคือ การกำหนดแผนการวิจัยให้ครูทำเพียง 8 สัปดาห์ เพื่อไม่ให้ครูคิดว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นภาระที่เกินความสามารถ และได้ผล

งานวิจัยในระยะเวลาสั้นๆ พร้อมทั้งมีการกำหนดกรอบในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูในโรงเรียนได้ทำงานวิจัยในประเด็นเดียวกัน คือ “การเรียนรู้โดยใช้หลักไตรสิกขา” ซึ่งตามแผนการวิจัยนั้นผู้บริหารได้กำหนดให้ครูสามารถมาปรึกษาก่อนสอนในช่วงเวลาที่มีการนิเทศการสอนของครูตามแผนการปฏิบัติการวิจัยตามที่ครูนัดหมายไว้ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ครูได้ทราบว่าระยะเวลาที่เราได้เสียไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นการแสดงถึงการพัฒนาตนเอง เพื่อทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อให้ได้รับการยกย่องเป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแก่ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของครูในโรงเรียน กระตุ้นให้ครูได้เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ครูได้เห็นคุณค่าของ การสอน การวัดและประเมินผล และการวิจัยในชั้นเรียน มากขึ้น โดยผู้บริหารเริ่มต้นจากการที่ให้ครูทำกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูปรึกษากันทั้งโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งความรู้ และประสบการณ์ในวิชาต่างๆ มีเพื่อนมากมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกความมีระเบียบ ผู้บริหารมีการจัดระบบการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูให้ครูเกิดความคิดใหม่ๆ และเปิดโอกาสให้ครูได้ฟังคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การแสดงความขอบคุณ การมีส่วนร่วม การปรึกษาหารือ การให้เกียรติกัน การยกย่องกัน การอยู่ร่วมกัน ที่สำคัญคือทำให้ให้ความสำคัญและเคารพในความรู้ความสามารถของผู้อื่น มีทักษะสูงด้านมนุษยสัมพันธ์และกระบวนการทำงานเป็นทีม และจากการที่ผู้บริหารมีแนวคิดว่าการที่จะให้ครูในโรงเรียนทำอะไรให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารเองต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวิจัยในชั้นเรียนให้ถ่องแท้เสียก่อน จึงใช้วิธีการทำความเข้าใจกับครูถึงการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้กำลังใจ ให้แนวคิดว่าการวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่เรื่องยาก แต่ใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยรายงานการวิจัยที่เขียนเป็นรูปเล่มนั้น ไม่จำเป็นต้องมีจำนวนหน้ามาก หรือต้องถูกตามหลักการทุกอย่าง แต่จะเน้นการที่ครูได้ปฏิบัติจริงๆ ในห้องเรียนของตนเอง ผู้บริหารจึงทำงานวิจัยไปพร้อมๆ กับครูในโรงเรียนและเป็นแกนนำให้ครูได้มีการทำงานวิจัยเป็นทีม โดยเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิด และปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน แล้วนำข้อสรุปมากำหนดนโยบายร่วมกัน คือ มุ่งให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการสอนโดยใช้หลักไตรสิกขาเข้ามาสอดแทรก แต่ที่กำหนดให้ครูทุกคนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสาระ หรือระดับชั้นที่ตนเองสอนอยู่ได้ ครูทุกคนจึงได้ทำงานวิจัยในชั้นเรียนตามความถนัดของตน ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ผอ. เป็นผู้ชี้แจงให้ทราบถึง ความสำคัญของการทำวิจัย และจัดนิเทศบุคลากรให้คำแนะนำ เวลาทำก็ทำกันทุกคน มีเพื่อนทำ บางที่มานั่งในห้องหมวดก็มาคุยกัน ถามกันว่าถึงไหนแล้ว ผลเป็นอย่างไร”

“ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน ตามหน้าที่สายงานของตน เช่น ครูประจำชั้นและครูที่สอนในกลุ่มสาระต่างๆก็ทำงานวิจัยกับเด็กที่ตัวเองสอน แต่ก็ต้องศึกษาเรื่องใดสักวิชาเพิ่มเพื่อเอามาประยุกต์ใช้ในการสอนด้วย”

“มีนโยบายให้ครูผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยครูแต่ละคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ที่ตนสอน”

“การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบทาง โรงเรียนมีนโยบายให้ครูผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยครูแต่ละคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ที่ตนสอน”

“ให้ครูแต่ละคนที่พบปัญหาในการทำในชั้นเรียน จากนั้นแต่ละกลุ่มสาระก็จัดการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อปรึกษากัน เพราะครูจะทำงานวิจัยกันในกลุ่มสาระ และระดับชั้นที่ตนสอน แล้วนำไปเข้าที่ประชุมประจำสัปดาห์”

3. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในโรงเรียน มีแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ สำหรับการสืบค้นข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน เทคนิคการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการส่งเสริมให้ครู สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สะดวกยิ่งขึ้น ได้แก่ การจัดให้มีคอมพิวเตอร์ โดยสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ประจำไว้ในห้องพักครูกลุ่มสาระต่างๆ หรือติดตั้ง สาย เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ไว้ให้ครูสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นได้ และจัดให้มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดีและพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ไว้ในห้องสมุด โดยจัดให้มีมุมสำหรับครูโดยเฉพาะ มีคู่มือครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีหนังสือที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน จัดให้มีเอกสารงานวิจัยตัวอย่าง ในห้องประชุมวาสนาที่ครูสามารถเข้าไปดูได้เสมอ อีกทั้งยังสนับสนุนให้มีวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษ หมึกพิมพ์ การถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคำนวณ

ให้ครูผู้ทำวิจัยสามารถใช้ได้อย่างสะดวก เพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง ซึ่งส่วนมากครูในโรงเรียนจะใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากสะดวก และมีอยู่หลายจุดในโรงเรียนเมื่อว่างจากการสอนเพียงเล็กน้อยก็สามารถเข้าไปใช้ได้ทันที ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ในห้องสมุด ก็จะมีเป็นมุมครู มีเอกสารที่สามารถนำมาประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ และในห้องวสานก็มีงานวิจัยที่เป็นแบบอย่างการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาเป็นตัวอย่างได้”

“มีแหล่งข้อมูลในห้องสมุด และมีเอกสารจากการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัย มาใช้เป็นข้อมูล มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต ไว้ใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูล”

“ที่โรงเรียนมีแหล่งค้นคว้าและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย มีการจัดหาเอกสาร ตำราต่าง ๆ มาไว้ในห้องสมุดและมี อินเทอร์เน็ต ไว้ให้ครูได้ค้นคว้าข้อมูล ประกอบการทำวิจัย”

“โรงเรียนมีอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ให้เบิก เป็นอุปกรณ์ประเภทเครื่องใช้ พวกกระดาษ กาว กรรไกร แล้วถ้าใครที่ต้องการจะถ่ายเอกสารก็ให้ไปถ่ายเอกสารได้ที่ห้องธุรการได้เลย”

“เวลามีการประชุม ผอ.ก็จะพูดเสมอว่าให้ไปเบิกอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำวิจัยได้ที่ห้องธุรการ”

“ก็มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอกับความต้องการนะ ครูทุกคนก็เข้าไปใช้คอมพิวเตอร์ และไปปรินงานที่ห้องรองผู้อำนวยการได้เลย แต่ส่วนใหญ่ครูก็จะเบิกกันเป็นกระดาษ กระดาษสีทำปก เทปกาวที่โรงเรียนมีให้อยู่แล้ว”

4. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ด้านงบประมาณของโรงเรียนนั้น เนื่องจากทางสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ได้กำหนดงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ทางโรงเรียนจึงมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ทางโรงเรียนจึงให้การสนับสนุนในส่วนที่เป็นอุปกรณ์ ได้แก่

กระดาษ หมึกพิมพ์ การถ่ายเอกสาร ให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนแทน งบประมาณการทำวิจัยจึงมาจากแหล่งเงินทุนภายนอกเท่านั้น โดยฝ่ายบริหารจะเป็นผู้แจ้งให้กับครูที่สนใจทราบ ซึ่งครูที่สนใจจะต้องดำเนินการทำเรื่องของงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนด้วยตนเอง ส่วนด้านการเงินยังคงเป็นภาระของครูผู้ทำวิจัยเอง ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ไม่มีการแบ่งส่วนของงบประมาณ เนื่องจากทางกทม. ไม่ได้สนับสนุนในรูปของเงินทุน แต่จะให้วัสดุอุปกรณ์เยอะ แต่ผู้บริหารชอบที่ไม่ได้ให้เป็นเงินจะได้ไม่มีภาวะเสี่ยงเรื่องการเงิน ให้เป็นวัสดุจะควบคุมง่ายกว่า”

“ในด้านการเงิน ยังไม่มีงบประมาณด้านนี้โดยตรง แต่มีเงินสนับสนุนจากฝ่ายวิชาการ ถ้าครูคนใดต้องการก็ไปขอสนับสนุนได้จากฝ่ายบริหาร”

“ในด้านการเงิน ยังไม่มีงบประมาณโดยตรง แต่มีเงินสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร รองๆ ก็จะมาบอกในที่ประชุม ถ้าครูคนไหนต้องการก็ไปขอรายละเอียดได้จากฝ่ายบริหาร”

“การแจ้งแหล่งเงินทุนในการวิจัยหากมีเรื่อง หรือหนังสือเข้ามา ทางโรงเรียนก็จะแจ้งให้ครูและบุคลากรรับทราบ”

5. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การเผยแพร่แผนการสอน ผลงานวิจัยของครู และสื่อการสอนนั้น มีการนำผลงานของครูทั้งแผนการสอน งานวิจัยในชั้นเรียน และสื่อการสอนมาจัดนิทรรศการทั้งภายในโรงเรียนคือจัดวางไว้ในห้องประชุมของโรงเรียนที่ครูในโรงเรียนก็สามารถมานำไปศึกษาเป็นแนวทาง หรือสามารถนำผลไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้ตลอดเวลา และเมื่อมีผู้มาเยี่ยมชมโรงเรียนก็นำมาจัดนิทรรศการให้เพื่อนครูจากภายนอกได้ศึกษาผลงานวิจัยของครูผู้ทำวิจัยได้ มีการนำผลงานวิจัยไปเผยแพร่ การส่งครูผู้มีความเชี่ยวชาญทั้งเรื่องการทำแผนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การทำสื่อการสอนไปเป็นวิทยากร ทั้งให้แก่ครูในโรงเรียน และการไปเผยแพร่ความรู้แก่ครูโรงเรียนอื่นๆ ด้วย มีการประชาสัมพันธ์ในงานทางวิชาการภายนอกโรงเรียน รวมถึงการส่งให้ครูผู้มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนไปนำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ เพื่อให้ครูได้แสดงความสามารถและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มครูเพื่อให้ได้แนวความคิดที่หลากหลายมากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และ

การพัฒนาผลงานวิจัยในชั้นเรียนต่อไป นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการนำเสนอผลงานวิจัยของครูผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ที่จัดให้มีโครงการที่ให้บริการด้านวิชาการแก่บุคคลภายนอก ประกอบด้วย 2 กิจกรรม

5.1 บริการด้านการศึกษาดูงานแก่บุคคลภายนอก

5.2 นำนิทรรศการไปจัดแสดงเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการ

และตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

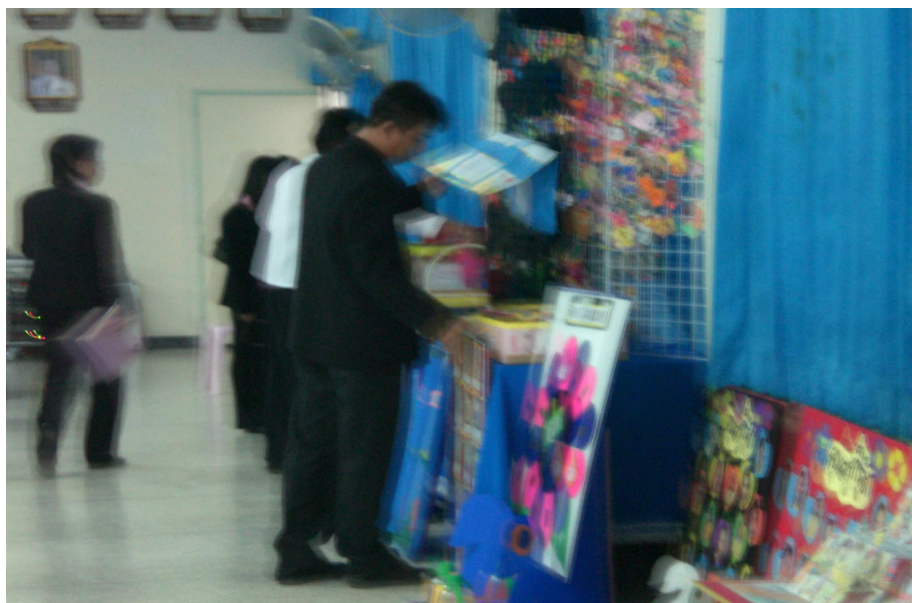
“เนื่องจากทางโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่เด่นในเรื่องของวิชาการเวลาที่มีการเผยแพร่ผลงานมักจะมีการติดต่อให้ทางโรงเรียนไปเผยแพร่ แต่มักจะเป็นการไปในนามของกรุงเทพมหานคร ไม่ใช่ในนามโรงเรียน แล้วเรื่องที่ไปเผยแพร่แล้วมีผู้สนใจมากที่สุด คือเรื่องของงานวิจัยในชั้นเรียน มีทั้งการนำเล่มงานวิจัยไปโชว์ และการที่ครูถูกเชิญไปเป็นวิทยากร”

“มีการเผยแพร่ผลงาน โดยมีคณะครูจากโรงเรียนมาศึกษาดูงาน มีการนำผลงานการวิจัยไปจัดแสดงและเผยแพร่ผลงานตามที่ต่างๆ เช่น ศาลากรุงเทพมหานคร ม.รามคำแหง ม.เกษตรศาสตร์ เมืองทองธานี เป็นต้น จัดครูไปอบรมสัมมนา แล้วนำผลมาขยายผลในโรงเรียน”

“จัดแสดงผลงานวิจัยในชั้นเรียนให้โรงเรียนอื่นๆ มาศึกษาดูงานรวมทั้งไปศึกษางานวิจัยของโรงเรียนอื่นด้วย”

“มีการนำผลงานวิจัยของครูแต่ละสาระการเรียนรู้ไปเผยแพร่แก่หน่วยงานภายนอก และผู้มาศึกษาดูงาน และส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน เช่นการนำผลงานไปเผยแพร่ จัดนิทรรศการ”

จากข้อสรุป และคำกล่าวของครูบางท่านที่กล่าวข้างต้น ยังสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัย ดังภาพ

ภาพที่ 3 ครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนากิเยก 2) เผยแพร่ผลงานต่อจากครูต่างโรงเรียน

ภาพที่ 4 ครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนากิเยก 2) นำเสนอผลงานต่อจากครูต่างโรงเรียน

6. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ของครูผู้ทำวิจัย ในชั้นเรียน

การพิจารณาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู จากผลงานวิจัยที่ครูทำนั้นถือเป็นระเบียบที่ต้องนำประเด็นของผลงานวิจัยมาใช้อยู่แล้ว และได้มีการแจกเอกสารคู่มือให้ครูทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ สำหรับครูที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพนั้น ก็จะได้รับยกย่องชมเชยให้เป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบในโรงเรียน มีการยกย่องให้รางวัลโดยการประกวด การมอบเกียรติบัตร และมีการนำเสนอผลงาน มีการจัดนิทรรศการ แผ่นป้าย ยกย่องครูผู้มีผลงานวิจัยดีเด่น ให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน และเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน ดังนั้นสิ่งที่ ผู้บริหารปฏิบัติในการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครูในโรงเรียน คือ การดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความอิสระ กล้าคิด ค้นคว้า และพัฒนางานวิจัยของตนเอง อันเป็นความก้าวหน้าในอาชีพของครู และให้โอกาสครูผู้มีผลงานการวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“มีครูทำงานวิจัยที่ดีๆ และเคยไปนำเสนอผลงาน หรือเคยไปเป็นวิทยากร อะไรมา ผอ.ก็จะนำมาพูดถึง นำมาชมเชยในที่ประชุม เพื่อเป็นตัวอย่างให้ครูคนอื่น”

“ผอ.จะกล่าวชมเชย ยกย่อง ในที่ประชุม และมอบหมายให้เป็นครูแกนนำ เป็นวิทยากร ให้คำแนะนำแก่ครูท่านอื่นในโรงเรียน และครูที่มาเยี่ยมโรงเรียนด้วย”

“งานวิจัยในชั้นเรียนมีส่วนกับการพิจารณา ในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น จะมีหลายด้าน ในด้านของปริมาณงาน และคุณภาพของงาน ซึ่งก็จะมีเรื่องของงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นหัวข้อย่อยอยู่ในการประเมิน ที่เป็นแบบของทางการอยู่แล้ว”

“พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนแล้วนำผลการวิจัยไปปรับปรุงงานในหน้าที่ การวิจัยเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ใหม่โดยพัฒนาผู้เรียนมุ่งเน้นให้เป็นคนดี มีความรู้ ช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันส่งเสริมความก้าวหน้าบรรลุผลตามเป้าหมาย”

“งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ งานวิจัยจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของผลงานครูที่จะขอเลื่อนวิทยฐานะ และอื่นๆ”

จากข้อสรุป และคำกล่าวของครูบางท่านที่กล่าวข้างต้น และยังสามารถแสดงหลักฐานได้ดังภาพ

ภาพที่ 5 ป้ายประกาศแสดงการยกย่องชมเชยครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

7. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้

การส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ พัฒนานักเรียนและการสอน พัฒนางานวิจัยของครูผู้ทำวิจัยเองนั้น ผู้บริหารมีการสร้างข้อตกลงร่วมกับครูผู้ทำวิจัยว่า ครูต้องทำการวิจัยเป็นหน้าที่ไม่ใช่เป็นงานเสริมและต้องทำไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ผู้บริหารก็ได้ปฏิบัติด้วยตนเองเหมือนกันครูทุกท่าน ถึงแม้จะทำผิดก็ทำให้รู้ว่าเข้าใจผิดในเรื่องใดแล้วก็เก็บข้อผิดพลาดไปปรับปรุงในงานชิ้นต่อไป นำสิ่งที่ได้ปรับปรุงแล้วไปพัฒนา พร้อมทั้งขยายผลให้กับเพื่อนครูได้ใช้ในการพัฒนางานวิจัยของเขาและของตนเองต่อไป แต่สิ่งที่ครูต้องเน้นก็คือ การได้ปฏิบัติการวิจัยจริงๆ ในห้องเรียนที่ตนสอน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอนกันทั้งโรงเรียน เพื่อให้ครูมีวิธีการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น มีการให้ครูประเมินจุดเด่น และจุดด้อยของผลงานตนเอง และให้เพื่อนครูร่วมประเมิน

เพื่อนำไปพัฒนาในงานวิจัยต่อไป จากการที่ได้มีการส่งเสริมให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้ทำวิจัยในชั้นเรียน เรื่องการใช้ไตรสิกขาพัฒนาผู้เรียนแล้วนั้น ผลออกมาว่านักเรียนสอนง่ายขึ้น มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น แสดงว่าวิธีการใช้ไตรสิกขาพัฒนาผู้เรียนเป็นวิธีที่ดี เพราะฉะนั้นทางโรงเรียนจึงนำวิธีการสอนรูปแบบนี้ บรรจุไว้ในแผนของโรงเรียนและได้ร่วมกันนำไปปฏิบัติ นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา ตามที่ครูบางท่านได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน”

“ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการพัฒนาวิชาชีพครู”

“นำผลการวิจัยไปปรับปรุงงานในหน้าที่ การวิจัยเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ใหม่โดยพัฒนาผู้เรียนมุ่งเน้นให้เป็นคนดี มีความรู้ ช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันส่งเสริมความก้าวหน้าบรรลุผลตามเป้าหมาย”

“มีการประชุมครูในการจัดทำวิจัยภาคเรียนละ 1 ครั้ง แล้วให้ครูนำผลงานวิจัยไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป”

“ให้ครูนำผลงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้นำไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนรุ่นต่อไป และถ้าพบปัญหาใหม่ที่แตกต่างกันออกไปก็จะทำการวิจัยใหม่”

“ส่งเสริมครูให้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้กับนักเรียนในครั้งต่อไป ว่าจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไรเพื่อที่จะได้ผลงานวิจัยในเรื่องอื่นๆ ตามมา”

“ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกเทอม โดยสามารถใช้วิจัยตัวเดิม มาปรับปรุงได้”

“ให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียน ไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียน การสอน ในชั้นเรียนต่อไป และขยายผลให้กับเพื่อนครูต่อไป”

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนานิก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงวิจารณ์ตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารมีการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลการสอน เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียน จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูต้องประเมินนักเรียน ด้วยวิธีที่เหมาะสม และถูกต้อง จึงจะทราบถึงปัญหาและนำมาแก้ไขด้วยการวิจัยในชั้นเรียน แล้วสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลการสอนควบคู่กันไป โดยส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม โดยการส่งครูให้เข้ารับการอบรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือมีการเชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ในโรงเรียน มีการจัดอบรม สัมมนา ทั้งภายในโรงเรียน และกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการแนะนำการใช้ อินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลการสอน มีการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดตามความต้องการของครู การไปศึกษาดูงานทั้งในเขต กรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้น มีการอนุญาตให้ครูในโรงเรียนไปศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังให้ครูมีส่วนในการวางแผนการจัดอบรม อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการเรียนการสอนในที่ประชุม จัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย ในสถานศึกษา โดยมีแนวทางการปฏิบัติ คือ ชักจูง และส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เปิดโอกาสให้ไปศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จัดให้มีการอบรมหรือประชุมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของครูอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชีระ บุญเจริญ (2546) ที่กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ว่าผู้บริหารต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุม สัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

เจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากครูมีเจตคติที่ดีก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ทอดทิ้งเมื่อประสบปัญหาต่างๆ ผู้บริหารจึงมีการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมีการชี้แจงถึงการกำหนดแผนปฏิบัติการวิจัยให้ครูเริ่มจากการกำหนดในระยะเวลาสั้นๆ ก่อนคือ 8 สัปดาห์ เพื่อไม่ให้ครูคิดว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นภาระที่เกินความสามารถ และได้ผลงานวิจัยในระยะเวลาสั้นๆ ให้ครูทราบวาระเวลาที่เรารู้สึกเสียไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการแสดงถึงการพัฒนาตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแก่ตัวครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเอง โดยรายงานการวิจัยที่เขียนเป็นรูปเล่มนั้นไม่จำเป็นต้องมีจำนวนหน้ามาก แต่จะเน้นการที่ครูได้ปฏิบัติจริงๆ ในห้องเรียนของตนเอง และผู้บริหารมีการดำเนินการนิเทศ กระตุ้นติดตาม การปฏิบัติงาน การสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากสิ่งที่ครูทำ และให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่ยังมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในการปฏิบัติงานของตน มีการติดตามการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ให้กำลังใจแก่ครูเพื่อให้ครูได้ทราบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานที่ครูกำลังทำอยู่มาโดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรัชญา เวสาธน์ (2545) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณครู โดยการนิเทศ ควบคุม ตรวจสอบ และปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการพัฒนางานวิจัย และงานด้านการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในโรงเรียน มีแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ สำหรับการสืบค้นข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน เทคนิคการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการส่งเสริมให้ครู สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งส่วนมากครูในโรงเรียนจะใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากสะดวก และมีอยู่หลายจุดในโรงเรียนเมื่อว่างจากการสอนเพียงเล็กน้อยก็สามารถเข้าไปใช้ได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชีระ รุญเจริญ (2546) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ด้านงบประมาณของโรงเรียนนั้น เนื่องจากทางสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ได้กำหนดงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู งบประมาณการทำวิจัยจึงมาจากแหล่งเงินทุนภายนอกเท่านั้น โดยฝ่ายบริหารจะเป็นผู้แจ้งให้กับครูที่สนใจทราบ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2544) ที่กล่าวว่า รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการวิจัยทางการศึกษาของชาติและควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามดูแล และประเมินผลอย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรัชญา เวสารัชช์ และคณะ (2545) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการพิจารณางบประมาณที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. การจัดทำงบประมาณ โดยสถานศึกษาเสนอเป้าหมายและความต้องการงบประมาณ ในชั้นตอนนี้ผู้บริหารจะต้องทำแผนงบประมาณระยะปานกลาง (3 ปี) ประกอบด้วยการประมาณการเป้าหมาย จำนวนนักเรียนล่วงหน้า 3 ปี การประมาณการงบประมาณ การกำหนดวงเงินงบประมาณ ขั้นต่ำ (Based line budget) ที่ต้องการขอในแต่ละปี
2. การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็นงบลงทุนและงบดำเนินการ งบรายหัว
3. การบริหารและการควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารต้องรับผิดชอบเงินงบประมาณอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และได้ผลตามเป้าหมาย ทั้งงบลงทุน งบดำเนินการและงบรายหัว ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎ
4. การติดตาม ตรวจสอบ และรายงาน ผู้บริหารต้องมีความสามารถสูงในการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การเผยแพร่แผนการสอน ผลงานวิจัยของครู และสื่อการสอนนั้น มีการนำผลงานของครู ทั้งแผนการสอน งานวิจัยในชั้นเรียน และสื่อการสอนมาจัดนิทรรศการทั้งภายในโรงเรียน การส่ง

ครูผู้มีความเชี่ยวชาญทั้งเรื่องการทำแผนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การทำสื่อการสอนไปเป็นวิทยากร ทั้งให้แก่ครูในโรงเรียน และการไปเผยแพร่ความรู้แก่ครูโรงเรียนอื่นๆ ด้วย มีการประชาสัมพันธ์ในงานทางวิชาการภายนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544) ที่กล่าวถึง การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำงานวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ ทำวิจัย ของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงานครู อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ บัญชา อึ้งสกุล (2544) ที่กล่าวถึง องค์ประกอบของระบบของการบริหาร ต้องมีช่องทางหรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่ และการติดต่อในการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยที่จำเป็นสำหรับครู

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การพิจารณาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู จากผลงานวิจัยที่ครูทำนั้นถือเป็นระเบียบที่ต้องนำประเด็นของผลงานวิจัยมาใช้อยู่แล้ว สำหรับครูที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพนั้น ก็จะได้รับยกย่องชมเชยให้เป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบในโรงเรียน มีการยกย่องให้รางวัลโดยการประกวด การมอบเกียรติบัตร สิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติในการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครูในโรงเรียน คือ การดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความอิสระ กล้าคิด กล้าทำ และพัฒนางานวิจัยของตนเอง อันเป็นความก้าวหน้าในอาชีพของครู และให้โอกาสครูผู้มีความรู้ความสามารถมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วินิจ โชติสว่าง (2548) ที่กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางของการทำงานวิจัย พร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมและกระตุ้น ให้อาจารย์ได้มีการทำงานวิจัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในทางวิชาการ การเลื่อนตำแหน่งชื่อเสียงเกียรติภูมิของตัวอาจารย์เองและของสถาบันด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สมโภชน์ ฉลาดคิด (2546) ที่ทำการศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพของครูโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนได้รับเลือกให้เป็นผู้นำ

ทางวิชาการ และสนับสนุนนำผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูเพื่อนำไปเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นตามลำดับ

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารมีการสร้างข้อตกลงร่วมกับครูผู้ทำวิจัยว่า ครูต้องทำการวิจัยเป็นหน้าที่ไม่ใช่เป็นงานเสริมและต้องทำไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การได้ปฏิบัติการวิจัยจริงๆ ในห้องเรียนที่ตนสอน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น มีการให้ครูประเมินจุดเด่น และจุดด้อยของผลงานตนเอง และให้เพื่อนครูร่วมประเมินเพื่อนำไปพัฒนาในงานวิจัยต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (2550) ที่กล่าวถึง การส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย ว่าควรส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม กว้างขวางและทั่วถึง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ และขยายโอกาสการเข้าถึงผลงานวิจัยทางการศึกษา เช่น การจัดทำ e – book booklet เว็บไซต์ ฯลฯ เพื่อเปิดช่องทางให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยได้ง่าย และรวดเร็ว ทันต่อความต้องการใช้ประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการที่โรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้นั้น ขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ดังนี้ ปัจจัยภายใน คือ คุณลักษณะของผู้บริหารที่เล็งเห็น มุ่งมั่นเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และการให้การสนับสนุนส่งเสริมที่ต้องมีบทบาทในการบริหารงานทั้ง 7 ข้อ ได้แก่ 1) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 2) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 3) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณ 5) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 6) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง 7) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ ปัจจัยภายนอก คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 24 (5) ว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ

การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ” จึงทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ทำวิจัย
ในชั้นเรียนสำเร็จไปได้ด้วยดี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการการศึกษาจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่องที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาเอกสาร ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเข้าไปสร้างความคุ้นเคย สันทนาจนเป็นที่สนิทสนมกันเป็นอย่างดี และชี้แจงให้คณะผู้บริหาร และครูผู้สอนเข้าใจในการวิจัยครั้งนี้ว่าในการเข้าไปเก็บข้อมูลครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบสภาพที่แท้จริงของบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ
2. ผู้วิจัยสังเกตบทบาทของผู้บริหารในระหว่างที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนและนอกสถานที่ โดยทำการสังเกตโดยตรงแบบมีส่วนร่วม สังเกต และสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และครูในโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ และขออนุญาตในการตรวจสอบเอกสารต่างๆ
3. ผู้วิจัยบันทึกรายละเอียดที่ได้จากการสังเกตในแต่ละประเด็น และใช้แถบบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาตรวจสอบการบันทึกในภายหลัง

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากการตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยการนำข้อมูลที่เก็บจากแหล่งข้อมูลหลายๆ แหล่ง ด้วยวิธีการที่ต่างกันนั้นมาเปรียบเทียบกับวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) อย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในการวิเคราะห์ตีความหมายของข้อมูล ได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริง แล้วแยกแยะข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ อย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ตีความหมายข้อมูลในแต่ละหมวดหมู่ เพื่อหาข้อสรุป หรือข้อค้นพบที่ได้จาก

ข้อมูล แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอว่ามีข้อมูลมาสนับสนุนข้อสรุปนั้นหรือไม่ นำเสนอข้อสรุป หรือข้อค้นพบที่ได้ นั่นต่อที่ปริกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง เพื่อนำไปสู่การแก้ไข และพัฒนาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู แบ่งออกเป็น

1. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารมีการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลการสอน ส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม โดยการส่งครูให้เข้ารับการอบรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือมีการเชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ในโรงเรียน มีการจัดอบรม สัมมนา ทั้งภายในโรงเรียน และกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการแนะนำการใช้ อินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลการสอน มีการตั้งข้อหนังสือเข้าห้องสมุดตามความต้องการของครู การไปศึกษาดูงานทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้น มีการอนุญาตให้ครูในโรงเรียนไปศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังให้ครูมีส่วนในการวางแผนการจัดอบรม อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการเรียนการสอนในที่ประชุมจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารมีการชี้แจงถึงการกำหนดแผนปฏิบัติการวิจัย ให้ครูเริ่มจากการกำหนดในระยะเวลาสั้นๆ ก่อนคือ 8 สัปดาห์ เพื่อไม่ให้ครูคิดว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นภาระที่เกินความสามารถ และได้ผลงานวิจัยในระยะเวลาสั้นๆ ให้ครูทราบว่ระยะเวลาที่เราได้เสียไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการแสดงถึงการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแก่ตัวครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเอง โดยรายงานการวิจัยที่เขียนเป็นรูปเล่มนั้น ไม่จำเป็นต้องมีจำนวนหน้ามาก แต่จะเน้นการที่ครูได้ปฏิบัติจริงๆ ในห้องเรียนของตนเอง และผู้บริหารมีการดำเนินการนิเทศ

กระตุ้นติดตาม การปฏิบัติงาน การสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากสิ่งที่ครูทำ และให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่ยังมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในการปฏิบัติงานของตน มีการติดตามการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้ครูได้ทราบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานที่ครูกำลังทำอยู่มาโดยตลอด

3. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในโรงเรียน มีแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ สำหรับการสืบค้นข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน เทคนิคการสอน และการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นการส่งเสริมให้ครู สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งส่วนมากครูในโรงเรียนจะใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากสะดวก และมีอยู่หลายจุดในโรงเรียนเมื่อว่างจากการสอนเพียงเล็กน้อยก็สามารถเข้าไปใช้ได้ทันที

4. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ด้านงบประมาณของโรงเรียนนั้น เนื่องจากทางสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ได้กำหนดงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู งบประมาณการทำวิจัยจึงมาจากแหล่งเงินทุนภายนอกเท่านั้น โดยฝ่ายบริหารจะเป็นผู้แจ้งให้กับครูที่สนใจทราบ

5. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การเผยแพร่แผนการสอน ผลงานวิจัยของครู และสื่อการสอนนั้น มีการนำผลงานของครูทั้งแผนการสอน งานวิจัยในชั้นเรียน และสื่อการสอนมาจัดนิทรรศการทั้งภายในโรงเรียน การส่งครูผู้มีความเชี่ยวชาญทั้งเรื่องการทำแผนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การทำสื่อการสอนไปเป็นวิทยากร ทั้งให้แก่ครูในโรงเรียน และการไปเผยแพร่ความรู้แก่ครูโรงเรียนอื่นๆ ด้วย มีการประชาสัมพันธ์ในงานทางวิชาการภายนอกโรงเรียน

6. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การพิจารณาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครู จากผลงานวิจัยที่ครูทำนั้นถือเป็นระเบียบที่ต้องนำประเด็นของผลงานวิจัยมาใช้อยู่แล้ว สำหรับครูที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพนั้น ก็จะได้รับยกย่องชมเชยให้เป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบในโรงเรียน มีการยกย่องให้รางวัลโดยการประกวด การมอบเกียรติบัตร สิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติในการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครูในโรงเรียน คือ การดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความอิสระ กล้าคิด กล้าทำ และพัฒนางานวิจัยของตนเอง อันเป็นความก้าวหน้าในอาชีพของครู และให้โอกาสครูผู้ที่มีผลงานการวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

7. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารมีการสร้างข้อตกลงร่วมกับครูผู้ทำวิจัยว่า ครูต้องทำการวิจัยเป็นหน้าที่ไม่ใช่เป็นงานเสริมและต้องทำไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การได้ปฏิบัติการวิจัยจริงๆ ในห้องเรียนที่ตนสอน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น มีการให้ครูประเมินจุดเด่น และจุดด้อยของผลงานตนเอง และให้เพื่อนครูร่วมประเมิน เพื่อนำไปพัฒนาในงานวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากข้อค้นพบที่ได้ พบว่านอกจากผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญทั้ง 7 ประการ ได้แก่

1.1 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.3 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.4 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.5 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.6 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

1.7 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามการดำเนินกิจกรรมการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ทำวิจัยอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น เป็นบทบาทที่ประสบปัญหามากที่สุด เนื่องจากทางสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ได้กำหนดงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ทำให้การวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างเต็มที่ ทางโรงเรียนจึงแก้ปัญหาโดยการให้การสนับสนุนในส่วนที่เป็นอุปกรณ์ และผู้บริหารได้สรรหางบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายนอกและจะแจ้งให้ครูที่สนใจทราบ ซึ่งครูที่สนใจจะต้องดำเนินการทำเรื่องของงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าวิธีการดังกล่าวนี้สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ดังนั้นโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกันผู้บริหารอาจนำวิธีการนี้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อให้การวิจัยของครูสำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงจะทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาของตนเกิดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน และต้องมีบทบาททั้ง 7 ประการดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ถึงแม้ไม่มีงบประมาณสนับสนุนก็ตาม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัย ทำให้ทราบถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูได้อย่างละเอียดและลึกซึ้ง จึงควรมีการนำวิธีดำเนินการวิจัยแบบกรณีศึกษา นี้ ไปใช้ในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนอื่นๆ แบบพหุกรณีศึกษา (Multi Site Case) เพื่อสังเคราะห์ข้อสรุปที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพราะจะทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงประเด็น เมื่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีประสิทธิภาพ จะทำให้การเรียนการสอนมีการพัฒนาไปในทิศทาง ที่ดีขึ้น และผู้เรียนมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. เอกสารประกอบการฝึกอบรมผู้ช่วยผู้บริหารใน

สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: (อัสสัมชัญ).

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2542. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. (อัสสัมชัญ).

กัลยกร มั่นถาวรวงศ์. 2546. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. 2544. เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี:

โรงพิมพ์งามช่าง.

ต้องจิตร โสมะภีร์. 2546. บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียน

มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิตนา แหมมณี. 2548. การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

เรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระ รุญเจริญ. 2546. การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:

U.L.T. เพรส.

_____ และคณะ. 2545. การบริหารเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร:

เขตโล่การพิมพ์ (1988).

นงลักษณ์ วิรัชชัย และ ทิศนา แจมณี. 2545. **เก้าก้าวสู่การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม. 2548. **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บัญชา อึ้งสกุล. 2544. “บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน.” วารสาร **พัฒนาหลักสูตร**.

ปรัชญา เวสารัชช์ และคณะ. 2545. **ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร**. กรุงเทพมหานคร: ประมวลสารการพิมพ์.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. 2544. **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์. 2548. “เทคนิคการสร้างเครือข่ายพัฒนาโรงเรียนด้วยการเรียนรู้ ความถูกต้องและปฏิบัติด้วยความเข้าใจ ของผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียน” อ้างใน ทิศนา แจมณี และ ภาวิณี ประมวลศิลปชัย. (บรรณาธิการ). **การปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

วราภรณ์ มณีบางกา. 2546. **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชุมพร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลภา ฐิริปัญญา. 2546. **การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและกระบวนการบริหารของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัลลภ กันทรพิชัย. 2543. **แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยพัฒนาพานิช.

วินัย เกิดทอง. 2544. เอกสารหลักการบริหารสถานศึกษาศึกษา. กรุงเทพมหานคร: (อัสสัมชัญ).

วินิจ โชติสว่าง. 2541. “การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.” วารสารวิจัย
และฝึกอบรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

วีระพล ฉลาดเยี่ยม. 2544. การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2542. เอกสารสรุปวิเคราะห์ประสบการณ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
ระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: (อัสสัมชัญ).

สมโภชน์ ฉลาดคิด. 2546. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สาลี ศิลปะธรรม. 2550. รายงานผลการวิจัยและพัฒนา เรื่องการพัฒนาความรู้ความสามารถ
ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับสรุป).
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุพล วังสินธุ์. 2545. “การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้”.
วารสารวิชาการ 7: กรกฎาคม.

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม. 2540. “การวิจัยในชั้นเรียน” ใน ทิศนา แจมมณี และ
สร้อยสน สกลรักษ์. (บรรณาธิการ). แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช. 2549. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545.**
กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

อุทัย บุญประเสริฐ. 2546. “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ”. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต
1 (1): มิถุนายน – ธันวาคม.

Corey, S.M. 1970. **Action Research To Improve School Practices.** 3rd ed. United States
of America: Teacher College Columbia University.

Craig A.M. 2006. **Action research : teacher as researchers in the classroom.** California:
Sage Publication, Inc.

McNiff J. and W. Jack. 2006. **Action Research.** California: Sage Publication, Inc.

K. P. C. and T. Angelo. 1993. **Classroom Assessment Techniques: A Handbook for
Faculty.** 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือสำหรับการวิจัย

แนวการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงก่อนการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งนี้เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ให้ข้อมูลตอบตามความคิดเห็นของท่าน และตามข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ ซึ่งการตอบคำถามจากการสัมภาษณ์นี้ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานและหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเพื่อให้ครูได้เห็นคุณค่า และสามารถนำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และถ้าข้อมูลใดที่ท่านไม่สะดวกที่จะเปิดเผยให้ผู้วิจัยฟังได้ ท่านก็มีสิทธิ์ที่จะสงวนไว้เป็นข้อมูลส่วนตัวได้เช่นกัน โดยหลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยจะอ่านข้อมูลที่ได้ให้ท่านฟังก่อน เพื่อเป็นการทบทวนคำตอบและทำความเข้าใจให้ตรงกัน และเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มานั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวอย่างคำถามที่ใช้เป็นแนวในการสัมภาษณ์

1. ในการกำหนดนโยบายการวิจัยในชั้นเรียนได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการวิจัยในชั้นเรียนอย่างไร
2. มีการประชุมชี้แจงครูเพื่อทราบนโยบาย วัตถุประสงค์ และบทบาทที่ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร
3. มีการกำหนดวิธีการจัดทำแผนการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน โดยครูมีส่วนร่วมอย่างไร
4. มีการกำหนดสัดส่วนงบประมาณการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน หรือแจ้งแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูทราบอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ อย่างไร
5. มีการจัดหาอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จัดให้มีศูนย์ข้อมูลที่ดี และพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างไร
6. มีการจัดระบบ และแบ่งงาน หรือความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

7. พิจารณาให้ความคิดความชอบแก่ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนแล้วนำผลการวิจัย ไปปรับปรุงงานในหน้าที่ อย่างไร
8. มีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป อย่างไร
9. มีการส่งเสริมให้ครูร่วมกันเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานวิจัยในชั้นเรียนกับครูโรงเรียนอื่นอย่างไร
10. มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการวิจัยระหว่างเพื่อนครูหรือไม่ อย่างไร
11. มีการติดตามดูแลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย และช่วยแก้ไข(ให้คำปรึกษา)ในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูหรือไม่ อย่างไร

แนวการสังเกต และการศึกษาเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมด้วย ซึ่งผู้วิจัยทำการสังเกตด้วยตนเอง เพื่อเป็นการหา ร่องรอยหรือหลักฐานจากเอกสารของโรงเรียน โครงการวิจัยในชั้นเรียน และงานวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และทำการบันทึกผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

แบบบันทึกภาคสนาม

สถานที่ : วันที่

ผู้บันทึก : บันทึกวันที่

เวลา :

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์

ประเด็นในการเข้าสนามครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างบันทึกภาคสนาม

บันทึกภาคสนาม

สถานที่ : โรงเรียนชอยแอนเนกซ์

วันที่ 15 – 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2551

ผู้บันทึก : นางสาวอัญชลี มนูญเลิศกิจ

บันทึกวันที่ 15 – 30 กรกฎาคม 2551

เวลา : 14.35 น.

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
5	15 กรกฎาคม 2551 วันนี้เวลา 10.00 น. ครูหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้พานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปทำบุญถวายเทียนพรรษา ที่ทางโรงเรียนหล่อขึ้นเนื่องในวันเข้าพรรษาที่วัดโกสพผลเจริญ ซึ่งเป็นวัดหนึ่งที่มีคนในชุมชนเข้าไปทำบุญเนื่องในวันสำคัญทาง ศาสนาเป็นจำนวนมาก ซึ่งในการเดินทางจากโรงเรียนไปที่วัด นั้นหากเดินทางด้วยรถยนต์จะต้องเข้าทางซอยพลโยธิน 49 เพราะทางเดินไปที่วัดนั้นมีขนาดเล็กและต้องข้ามสะพานไม้ ซึ่งเป็นทางที่ครูพานักเรียนเดินขบวนจากโรงเรียนไป สำหรับ	
10	กิจกรรมการถวายเทียนนั้นมีรองผู้อำนวยการ และผู้นำชุมชนชอย แอนเนกซ์เป็นประธานในพิธี (เนื่องจากผู้อำนวยการติดราชการที่ โรงเรียนเพชรพระมงกุฎ และจะกลับมาในช่วงบ่าย) และ	
15	หลังจากเสร็จพิธีทางสงฆ์แล้ว นักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ต้อง ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณวัด โดยการเก็บขยะและกวาดลาน	
20	วัดก่อนที่ครูจะอนุญาตให้นักเรียนไปเลี้ยงเตาที่ทำน้ำก่อนจะ เดินทางกลับโรงเรียน ระหว่างทางเดินกลับจากวัดถึงโรงเรียนนั้น จะต้องผ่านบ้านเรือนประชาชนจำนวนมากซึ่งเป็นชุมชนที่ ค่อนข้างแออัด และลักษณะบ้านเรือนจะเป็นบ้านไม้ ติดคลองน้ำ เล็กขนาดเล็ก เมื่อกลับมาถึงโรงเรียนเวลา 12.10 น. ก็ได้เวลา รับประทานอาหารกลางวันพอดี เวลา 13.00 น. ข้าพเจ้าก็ช่วยเขียนเอกสาร ปพ.5 (ต่อจากเดิม ที่ทำไว้) และเอกสารการประเมินตนเองของครูที่รองผู้อำนวยการ ได้เตรียมไว้แจกให้ครู จนกระทั่งเสร็จในเวลา 15.30 น. ข้าพเจ้า จึงขอตัวกลับ เมื่อไปสวัสดีผู้อำนวยการ	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
25	ท่านก็ได้เชิญชวนให้มาทำบุญร่วมกัน ซึ่งในวันพรุ่งนี้จะจัดทำบุญโรงเรียน	
	16 กรกฎาคม 2551	
	เวลา 08.00 น. เมื่อข้าพเจ้าเดินทางมาถึงที่โรงเรียนซึ่งนักเรียนกำลังเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้านั้น เห็นว่า	
30	นักเรียนทุกคนแต่งกายใส่เสื้อเชิ้ตสีม่วงลายไทย และครูทุกคนแต่งกายด้วยชุดผ้าไทย วันนี้ครุฑมณฑา(ครูหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา) เป็นผู้กล่าวให้โอวาทนักเรียนในตอนเช้าและได้	
	ทำการนัดหมายนักเรียนทุกคนเรื่องที่ให้นักเรียนทุกคนลงมาเข้าแถวที่หน้าเสาธงในเวลา 10.00 น.(หลังจากเรียนวิชาในช่วงโมงที่	
35	1 เสร็จ) เพื่อร่วมพิธีสงฆ์ในการทำบุญโรงเรียนร่วมกัน เวลา 08.30 น. หลังจากที่นักเรียนแยกย้ายเข้าชั้นเรียนแล้ว ครูที่ไม่มี	
	ชั่วโมงสอน ก็ได้ช่วยกันจัดเตรียมอาหารที่จะถวายเพลพระ โดยอาหารที่นำมาถวายนั้นจะได้มาจากการทำบุญร่วมกันของ	
40	ครู นักเรียน และผู้ปกครองในแต่ละสายชั้น ทั้งหมด 7 สายชั้น คือสายชั้นอนุบาล และสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ซึ่งได้	
	ผ่านการประชุมของหัวหน้าสายชั้นแล้วเพื่อให้ชนิดของอาหารที่ไม่ซ้ำกัน เมื่อผู้อำนวยการเดินเข้ามาในห้องวิชาการจึงได้แนะนำให้ครูที่กำลังจัดอาหารอยู่นั้นเรียกข้าพเจ้าเป็นลูกมือในการช่วยจัดอาหารด้วย	
45	เวลา 10.00 น. นักเรียนแต่ละชั้นเริ่มทยอยเดินลงมาจากอาคารเรียนเพื่อร่วมการทำบุญตามที่นัดหมายไว้ เมื่อพระจาก	
	วัดโพสพผลเจริญมาถึงจึงได้เริ่มพิธีสงฆ์ โดยมีผู้อำนวยการเป็นประธานในพิธี จนกระทั่งเวลา 11.30 น. หลังจากที่พระกลับ	
50	แล้วผู้อำนวยการจึงเชิญให้ครูทุกท่านและข้าพเจ้ารับประทานอาหารร่วมกัน	
	เวลา 14.00 น. ผู้อำนวยการและผู้ช่วยทั้ง 3 ท่าน ได้เดินทางไปนิเทศการสอนของครูและไปเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนเครือข่ายของโรงเรียนซอยแอนเนกซ์	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
55	เมื่อเวลา 15.30 น. ข้าพเจ้าจึงขอตัวกลับ 21 กรกฎาคม 2551	
60	เวลา 09.30 น. ผู้อำนวยการมาเล่าให้ฟังว่าวันนี้ท่านจะเดินเยี่ยมชั้นเรียนของครูอย่างไม่เป็นทางการและได้เชิญชวนให้ข้าพเจ้าได้ไปเดินเยี่ยมชมชั้นเรียนด้วยกัน ข้าพเจ้าตอบตกลง ในระหว่างที่เดินไปบนอาคารเรียนนั้น ผู้อำนวยการพูดถึงวิธีการเดินเยี่ยมชั้นเรียนว่าจะเดินไล่ทีละชั้นจะไม่เดินย้อนไปมา	
65	เพราะจะรบกวนการสอนของครู และท่านก็ได้แนะนำโครงการระเบียบความรู้ที่ทางโรงเรียนจัด โดยในห้องเรียนจะต้องมีมุมหนังสือ และนอกห้องเรียนแต่ละห้องจะเป็นมุมความรู้ไม่ว่าจะเป็น ข่าวสาร เอกสารวิชาการ หรือแผ่นป้าย แผ่นพับต่าง ๆ	
70	มาจัดไว้ให้นักเรียนอ่านด้วย ซึ่งผอ.จะสังเกตจากถ้าหนังสือมีรอยยับแสดงว่ามีนักเรียนมานั่งอ่าน ถ้าห้องไหนหนังสือยังใหม่อยู่แสดงว่านักเรียนไม่อ่านก็จะเรียกครูประจำชั้นมาพบเพื่อให้ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านมากขึ้น เมื่อเดินผ่านห้องไหนที่กำลังทำการสอนอยู่เมื่อผู้อำนวยการเดินเข้าไปนักเรียนหัวหน้าห้องก็จะ	
75	บอกให้นักเรียนทำความสะอาด และผู้อำนวยการก็แนะนำข้าพเจ้าให้ครูรู้จักว่าข้าพเจ้าจะเข้ามาเพื่อเก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์และจะนั่งพักและช่วยงานอยู่ในห้องวิชาการ (จากการสังเกตของข้าพเจ้าในระหว่างที่เดินนั้นเมื่อเดินผ่านแล้วเป็นว่ารูปที่ติดบอร์ดหลุด ผู้อำนวยการก็จะเก็บมาติด หรือไปบอกครูที่รับผิดชอบบริเวณนั้นทำให้เรียบร้อย แต่ถ้าห้องไหนที่จัดได้สวยงามผู้อำนวยการก็จะชมครูคนนั้นด้วย) เมื่อเดินครบทุกห้องก็เป็นเวลาประมาณ 11.40 น. ผู้อำนวยการบอกว่าครั้งนี้	
80	เป็นการนิเทศแบบไม่เป็นทางการ ส่วนการนิเทศการสอนตามแผนปฏิบัติการวิจัยนั้นจะให้ครูนัดหมายก่อนว่าจะให้นิเทศวันไหน และเวลาใด	
	เวลา 13.00 น. ข้าพเจ้าก็กลับมาที่ห้องวิชาการและช่วยงานพิมพ์เอกสารอีกเล็กน้อย จนกระทั่งเวลา 15.30 น.	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
	จึงได้ขอตัวกลับ 25 กรกฎาคม 2551	
85	เวลา 08.00 น. ในระหว่างที่นักเรียนกำลังเข้าแถวอยู่คณะครูจากโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามที่มาดูงานสายชั้นอนุบาลก็เดินทางมาถึงผู้อำนวยการและรองฯ ทั้ง 3 ท่าน จึงให้การต้อนรับและพาคณะครูไปเยี่ยมชมกิจกรรมการเข้าแถวของนักเรียนที่ห้องประชุมกรณีศึกษา ก่อน จากนั้นเมื่อนักเรียนเลิกแถวแล้ว ซึ่งเป็นเวลา 09.00 น. ผู้อำนวยการกล่าวต้อนรับ คณะครูอย่างเป็นทางการในห้องประชุม พร้อมทั้งบรรยาย เกี่ยวกับการบริหารจัดการในสายชั้นอนุบาลให้ฟังก่อนที่จะพาขึ้นไป	
90	เยี่ยมชมชั้นเรียน ซึ่งผู้อำนวยการแบ่งครูออกเป็น 2 กลุ่ม โดยผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ (ครูใหญ่สายชั้นอนุบาล)	
95	เป็นผู้นำคณะครูเดินเยี่ยมชมชั้นเรียน จากนั้นเวลา 10.30 น. จึงพาคณะครูมารวมกันที่ห้องประชุมอีกครั้ง เพื่อรับฟังการบรรยายเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ และการเขียนแผนการสอนของนักเรียนสายชั้นอนุบาล จนกระทั่งเวลา 12.00 น. (ซึ่ง	
100	ผู้อำนวยการเล่าให้ฟังว่าได้มอบหมายให้ครูสายชั้นอนุบาลเป็นผู้บรรยาย พร้อมจัดเตรียม Power Point สำหรับการบรรยาย โดยในแต่ละครั้งที่มีผู้มาดูงานครูที่เป็นวิทยากร จะต้องไม่ซ้ำคนเดิม แต่สามารถเป็นผู้ช่วยและให้คำปรึกษาซึ่งกัน	
105	กันได้ เนื่องจากผู้อำนวยการต้องการฝึกให้ครูเป็นวิทยากรและไม่อยากให้การบรรยายเป็นเพียงภาระหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้น)	
110	เวลา 13.20 น. ในช่วงบ่ายนี้จะเป็นการบรรยาย และการสาธิตการทำสื่อการสอนของครูผู้สอนจนถึงเวลา 15.30 น. คณะครูโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามก็เดินทางกลับ หลังจากนั้นข้าพเจ้าจึงช่วยขนย้ายสื่อที่ครูผู้สอนนำมาตั้งโชว์นั้นกลับไปที่เก็บไว้ที่ห้องพัสดุของครูมณฑา และได้กลับบ้านเวลา 16.30 น.	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
115 120 125 130 135	29 กรกฎาคม 2551 ในช่วงเวลาประมาณ 10.00 น. ถึง 12.00 น. ข้าพเจ้าขอ อนุญาตดูเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง วิจัยในชั้น เรียน ซึ่งรองผู้อำนวยการ บอกว่าเอกสารเรื่องนี้ใน ปี การศึกษานี้ยังไม่ได้สรุปเป็นเอกสารที่ครบถ้วนเพราะเป็นช่วงที่ ยังดำเนินกิจกรรมอยู่ และตอนนี้ก็ดำเนินมาถึงกิจกรรมที่ 5 คือ การสังเกตการณ์สอนแบบคู่สัญญา รองผู้อำนวยการจึงได้นำ เอกสารของในปีการศึกษาที่แล้วมาให้ดู คือ เอกสารโครงการ นิเทศการสอนแบบคลินิกปี 2550 ทะเบียนงานวิจัยของครู และ รายงานการวิจัยในชั้นเรียนปี 2550 ของครู 10 เล่ม ซึ่งจาก การศึกษาเอกสารพบว่ารูปแบบการนิเทศการสอนให้ครูใช้หลัก ไตรสิกขาพัฒนาผู้เรียน มี 7 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเขียนแผนการเรียนรู้โดยใช้ หลักไตรสิกขา กิจกรรมที่ 2 สังเกตการณ์สอนโดยทีมรองผู้อำนวยการ - ปรีกษาก่อนสอน - ดูการสอน - ประเมินหลังสอน กิจกรรมที่ 3 ครูประเมินการสอนของตนเอง กิจกรรมที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการ สังเกตการณ์สอน กิจกรรมที่ 5 สังเกตการณ์สอนแบบคู่สัญญา กิจกรรมที่ 6 สาริตการสอน กิจกรรมที่ 7 สรุปประเมินการนิเทศการสอน ซึ่งสำหรับโครงการนิเทศทั้ง 7 กิจกรรมนั้นเป็นการนิเทศ การสอนของครูในคาบเรียนที่ครูเขียนแผนการสอนเพื่อใช้ ประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน (เมื่อเทียบคาบที่ครูใช้ในการ นัดหมายเพื่อนิเทศกับแผนที่ครูเขียนในรายงานวิจัยในชั้นเรียน) สำหรับในช่วงบ่ายเวลาประมาณ 12.30 น. ถึง 15.00 น. คณะครู จากจังหวัดแพร่ก็เดินทางถึงทางโรงเรียนได้ทำอาหาร	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
140	กลางวันไว้ต้อนรับ จากนั้นก็เข้ารับฟังการบรรยาย เรื่องการนิเทศการสอนโดยผู้อำนวยการเป็นวิทยากร และการบรรยายเรื่องกิจกรรม และการเขียนแผนการสอนโดยครูในสายชั้นอนุบาลและเดินเยี่ยมชมชั้นเรียน แล้วจึงเดินทางกลับ 30 กรกฎาคม 2551	
145	เวลา 10.00 น. ครู ซึ่งเป็นทีมที่ผู้อำนวยการแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบเอกสารการประเมินครู คศ. 2 เข้าตรวจสอบและรวบรวมคะแนนผลการประเมินของเพื่อนครู และผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้ามาประเมินเมื่อวันจันทร์ที่ 28 กรกฎาคม 2551 ซึ่งครูท่านที่เคยเข้ารับการอบรมวิจัยในชั้นเรียน ให้ข้าพเจ้าช่วยเขียน	
150	คะแนนการประเมินจากเพื่อนครู ตอนที่ 1 ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งจะมีข้อที่เป็นคำถามทางบวก และข้อที่เป็นคำถามทางลบ ให้เทียบจากในหนังสือคู่มือว่าข้อใดบ้างที่เป็นเชิงบวกให้ใส่คะแนนตามนั้นไว้ท้ายข้อ และข้อใดที่เป็นเชิงลบให้ใส่คะแนนที่คิดแล้วไว้ท้ายข้อเช่นกัน เพื่อให้ครูท่านที่	
155	มาร่วมตรวจสอบได้ตรวจสอบการรวมผลคะแนนและตรวจสอบส่วนที่เป็นข้อเขียนแสดงความคิดเห็นต่อไป ข้าพเจ้าจึงช่วยทำงานถึงเวลา 11.45 น. ครูท่านนี้บอกว่าให้ไปพักรับประทานอาหารกันก่อนและครูที่เป็นครูประจำชั้น จะต้องไปดูแลความเรียบร้อยในการรับประทานอาหารของนักเรียนด้วย	
160	แล้วจึงมาทำต่อกันในช่วงบ่าย ตั้งแต่เวลา 13.30 น. ถึง 15.00 น.	
165	เวลา 15.30 น.เป็นเวลานัดประชุมครูทั้งโรงเรียน โดยก่อนการประชุมนั้นทางโรงเรียนได้ทำผัดหมี่มาให้ครูทุกคนทานก่อนเข้าประชุม และเริ่มการประชุมเวลา 16.00 น. โดยรองสมเกียรติทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุมโดยเริ่มจากวาระที่ 1 การรับรองรายงานการประชุมในครั้งก่อน วาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง มี 2 เรื่อง คือ 1. เรื่องที่ครูสอนคอมพิวเตอร์ ได้รับมอบหมายให้ไปอบรมเรื่องการบันทึกจัดเก็บระเบียบประวัติของครู ได้ชี้แจงสรุปผล	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
170	การไปอบรมให้เพื่อนครูฟังร่วมกัน และขอความร่วมมือครูให้ส่งเอกสารระเบียบประวัติของตนเองกลับคืนให้เร็วที่สุดด้วย 2. ครูหัวหน้าการจัดกิจกรรมวันแม่มารายงานความคืบหน้าและปัญหาในการดำเนินงานให้เพื่อนครูทราบซึ่งได้ชี้แจงเลื่อนการนิมนต์พระอาจารย์จาก ทีมธรรมมะเคลิเวอร์รี่ ที่เดิมเป็นวัน	
175	จันทร์ เป็นวันพฤหัสบดีแทน วาระที่ 3 เรื่องแจ้งให้ทราบ	
180	1. ผู้อำนวยการได้นัดหมายเรื่องที่จะไปศึกษาดูงานที่จังหวัดปทุมธานีในวันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม 2551 นี้เรื่องการแต่งกายให้ครูทุกคนใส่ชุดสีดำให้พร้อมเพรียงกัน	
185	2. ผู้อำนวยการให้ครูได้ร่วมกันเลือกวันที่จะนำเสนอสื่อการสอนของตนที่ส่งไว้ เพื่อประกวดให้รางวัลแก่ครู(ซึ่งการประกวดนี้ได้จัดมา 2 ภาคเรียนแล้ว) ซึ่งก็ได้ ขอสรุปว่าเป็นวันที่จันทร์ที่ 11 สิงหาคม 2551 ในช่วงบ่ายหลังจากที่ทำพิธีวันแม่เสร็จแล้วนักเรียนส่วนใหญ่ก็จะกลับบ้านแล้ว เพียงครึ่ง	
190	3. ผู้อำนวยการจึงแจ้งให้ครูส่งวันและเวลาที่จะนัดหมายให้เข้านิเทศในคาบสอนที่ทำงานวิจัยในชั้นเรียน โดยให้แจ้งได้ที่ครูใหญ่ในแต่ละช่วงชั้น (รองผู้อำนวยการทั้ง 3 ท่าน) โดยให้นัดหมายให้เสร็จสิ้นภายในวันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2551 4. ผู้อำนวยการแจ้งให้ทราบเรื่องที่คณะกรรมการการประเมิน 5 ส จะเข้ามาประเมินในวันที่ 20 สิงหาคม 2551	
195	วาระที่ 4 เรื่องอื่น ๆ 1. รองผู้อำนวยการแจ้งเรื่องขณะนี้มีการเปิดสอบผู้บริหารครูท่านใดสนใจให้สมัครได้ 2. รองผู้อำนวยการ แจ้งเรื่องยอดเงินที่ใช้ทั้งหมดในงานทำบุญเข้าพรรษา และงานทำบุญโรงเรียนให้ที่ประชุมทราบ 5. รองผู้อำนวยการ แจ้งเรื่องหนังสือของครูที่ส่งชื่อมาเพิ่มและมอบให้เก็บไว้ที่ห้องสมุด (จากการสังเกตผู้อำนวยการในที่ประชุมพบว่า ในช่วงที่ให้ครู	

บรรทัด	ข้อมูล	การวิเคราะห์
200	ได้ร่วมกันเลือกวันที่จะนำเสนอสื่อการสอนของคนที่ส่งไว้ก่อน จะได้ข้อสรุปความเห็นของครูตกเป็น 2 ฝ่ายคือวันที่ 15 สิงหาคม และวันที่ 11 สิงหาคม แต่เมื่อให้ครูยกมือปรากฏว่า วันที่ 11 สิงหาคมมีผู้เห็นด้วยมากกว่าไม่ถึง 10 เสียงผู้อำนวยการ จึงใช้มุขตลกเข้ามาทำให้สถานการณ์ดูอ่อนลง และ ผู้อำนวยการ พูดถึงเรื่องเงินรางวัลและการตัดสินใจในวันประกวด 205 สื่อให้ครูฟังเพื่อให้ครูมีความรู้สึกว่าจะต้องนำเสนอให้ดีที่สุด)	

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล
วัน เดือน ปี ที่เกิด
สถานที่เกิด
ประวัติการศึกษา

นางสาวอัญชลี มนูญเลิศกิจ
วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2526
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา